ԻԱ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5590 12/25 ՅՈՒՆԻՍ 1904 ՇԱԲԱԹ 11 ՌԷՊԻՒԼ ԱԽԸՐ 1322 ԻԱ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5590

درعلیه‌ده غلطه‌ده «آرەولك» غزته‌سی ادارەخانه‌سنه

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Քամանճօ փողոց թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ: ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140	ղրշ
» » »	վեցամսեայ	70	»
» » »	եռամսեայ	40	»
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40	Ֆր.
» » »	վեցամսեայ	20	»

Դրամի փոխարէն փօսթայի փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշուով:
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրութեան:

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՋ ՈՒ ՁԱԽ

ՏՈՄԱՐԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ ԴԱՍԸ

Արեւելքի աշխատակից մը նախընթաց օր շեշտած էր այն կարեւորութիւնը՝ զոր տոմարակալութեան գիտութիւնը կրնայ ունենալ ո՛ եւ է մարդու մը եւ մասնաւորաբար՝ վաճառականութեան ասպարէզը ընդգրկողներու համար, եւ նոյն ատեն դիտել տուած էր թէ մեր նախակրթարաններուն մէջ չաւանդուիր այդ գիտութիւնը։

Այս վերջին դիտողութիւնը ստոյգ է անշուշտ, բայց ստոյգ ըլլալը պատճառ մը չէ որ մենք զարմանալի գտնենք տոմարակալութեան դասին անտեսումը։ Մեր նախակրթարաններու ուսումնական ծրագիրը ինքնին այն աստիճան ծանրաբեռնուած է արդէն, որ զայն կազմող, եւ կամ գործադրութեան դնելու կոչուած պաշտօնական մարդիկ, խղճահարութիւնը ունեցեր են այդ արդէն իսկ խճողուած մտքին համար նոր բեռ մը չաւելցնելու, եւ մէկ կողմ ձգեր են տոմարակալութեան դասը, առանց աւելի բարակը մտածելու։ Եթէ աւելի բարակ մտածէին, այն ատեն դժուարութիւն չպիտի քաշէին հասկնալու թէ այդ մէկ կողմ ձգուած դասը շատ պատշաճօրէն կրնար ծրագրին մէջ անցնիլ կարգ մը ուրիշ «ութիւն»ներու տեղ, որոնց այնքան մեծ ու անիմաստ կարեւորութիւն մը կ'ընծայուի ընդհանրապէս, եւ որոնք սակայն, ապրուած կեանքին մէջ, ոչ մէկ անմիջական օգուտ կրնան բերել մարդուս։ Այդ «ութիւն»ներուն մէջ նոյն իսկ կան մէկ քանի հատ՝ որոնք պարզապէս ձեւի համար կը դասաւանդուին, եւ դարձեալ ձեւի համար կը սորվուին աշակերտներու կողմէ, դպրոցէն ելլելէն անմիջապէս վերջ մոռցուելու համար։

Կեդր. վարժարանն իսկ հազիւ տարուան մը դասընթացք որոշած է տոմարակալութեան համար, զոր ժամանակ մը Տիւզէնճեան էֆ. կը դասախօսէր, եւ որ այսօր կ'աւանդուի ո՛չ նուազ պատուական եւ համակրելի երիտասարդի մը Շիրքէթի Խայրիէի տեղակալի օգնական Սիրունեան Սեփան էֆ.ի կողմէ։

* * *

Տիւզէնճեան էֆ. կերպով մը տոմարակալութեան առաջնորդը եղած է մեր մէջ։ Իր Գործնական Համարակալութեան առաջին տպագրութիւնը լոյս տեսած է 1878ին, անանկ ատեն մը ուր թերեւս ոչ ոք իբր ուսուցանելի գիտութիւն մը կը նկատէր տոմարակալութիւնը։ Վեց տարի վերջ, 1884ին, գիրքը կ'արժանանար երկրորդ տպագրութեան եւ կրկին կը սպառէր՝ երրորդ տպագրութիւն մը հարկեցուցիչ դարձնելով։ Այդ երրորդ տպագրութիւնը, որ Կ. Պոլսոյ Առեւտրական Սենեակին վաւերացումը եւ Ուսումն. Խորհրդոյ յանձնարարութիւնը կը կրէ, 1898ին հրապարակ ելաւ կրկնապէս ճոխացած՝ 630 էջով մեծադիր հատոր մը՝ որուն մէջ՝ տոմարակալութեան հետամուտ եղող մը իրեն պէտք եղած ամէն բան կրնայ գտնել։ Տիւզէնճեան էֆ. նոյն իսկ առեւտրական կարեւոր բառերու բառարան մըն ալ կցած է այդ պատկառելի գործին, ինչպէս նաեւ եւրոպական գլխաւոր տէրութեանց դրամներուն, կշիռներուն, չափերուն, գամպիոյի գիներուն եւ դրոշմաթուղթերուն վերաբերող մանրամասն ցուցակ մը որ առեւտրական ասպարէզին մէջ շատ բանի կրնայ ծառայել։

Այդ Գործնական Համարակալութիւնը սակայն, աւելի՝ տեսակ մը տոմարակալութեան համայնագիտարան է, եւ անյարմար՝ իբր դասագիրք գործածուելու։ Անոր մէջ այնչա՛փ շատ բան կայ որ պարզապէս մարդու գլուխը կը դառնայ զայն թղթատած միջոցին։ Այդ գիրքը, քիչ շատ փորձ, քիչ շատ տոմարակալութեան տեղեակ մարդոց համար գնահատելի օժանդակ մը կրնայ ըլլալ, բայց անո՛ր համար որ նոր պիտի սորվի, անոր ժամանակի կորուստ կը պատճառէ, մանաւանդ երբ առանց առաջնորդի ձեռք կ'առնուի։

Այս տեսակէտով անշուշտ՝ Տիւզէնճեան էֆէնտի 1896ին հրատարակած է ուրիշ գործ մը, Կրկնատոմարը ութը դասով, պարզ, ջուրի պէս վճիտ հատոր մը, պատրաստուած նոյնչափ եւ աւելի պարզ ու դիւրըմբռնելի մեթոտով մը։ Մարդ նոյն իսկ առանց առաջնորդի կրնայ կրկնատոմարը սորվիլ շնորհիւ այդ հատորին զոր հեղինակը մասնաւորաբար կը յանձնարարէ ո՛չ թէ միայն առեւտուրով զբաղողներուն, այլ նաեւ գաւառային ու Պոլսոյ Թաղային վարժարաններուն։

Բայց իբր դասագիրք՝ այդ հատորն ալ անբաւական է։ Մի՛ միայն կրկնատոմարը սորվիլ՝ տոմարակալութեան ամբողջ ընթացքին տեղեկանալ չի նշանակեր։ Տիւզէնճեան էֆէնտի, այս անբաւականութիւնը նկատի առնելով, յառաջաբանին մէջ կը յանձնարարէ իր պատրաստած Գործնական Համարակալութեան դիմել՝ վաճառականական գործողութեանց, անոնց պաշտօնական գրութեանց, առեւտրական Թուղթերու, փոխանակագիրներու, հրամանի տոմսակներու, չէքերու եւ անոնց վերաբերեալ առեւտրական օրէնքներու, սովորութեանց, եւ գործի մէջ առօրեայ պատահելիք քոմպինէզի հաշիւներու, եւայլնի մասին լիակատար տեղեկութիւն առնելու համար։

Դպրոցէն դուրս՝ ասիկա կրնայ անգործնական չնկատուիլ, բայց դպրոցին մէջ՝ խնդիրը կը տարբերի։ Դպրոցին համար պէտք եղածը ո՛չ այդ Կրկնատոմարը ութը դասով է, ո՛չ ալ Գործնական Համարակալութիւնը, այլ այդ երկուքին մէկ պարզ, ամփոփ, դիւրուսոյց եւ մեթոտիկ խառնուրդը, զոր պատրաստելու համար Տիւզէնճեան էֆ. կրկին միակ մարդն է մեր մէջ։

Տոմարակալութեան ուսումը մեր նախակրթարաններուն մէջ պարտաւորիչ դարձնելէ առաջ, այդ դասագիրքը պէտք է պատրաստուած ըլլայ, որովհետեւ առանց դասագիրքի դաս հաստատելն ալ խելացի գործ չէ։ Շնորհքով պատրաստուած դասագիրքերը եթէ աշակերտին անհրաժեշտ են, անհրաժեշտ են նաեւ ուսուցչին՝ որ մեր մէջ մանաւանդ յաճախ աշակերտին չափ անտեղեակ է իր աւանդելիք առարկային նկատմամբ, եւ ուղեցոյց դասագիրքի մը պէտք ունի՝ իր ստանձնած գործին տակէն ելլելու համար։

ԱՐԱՄ ԱՆՏՈՆԵԱՆ

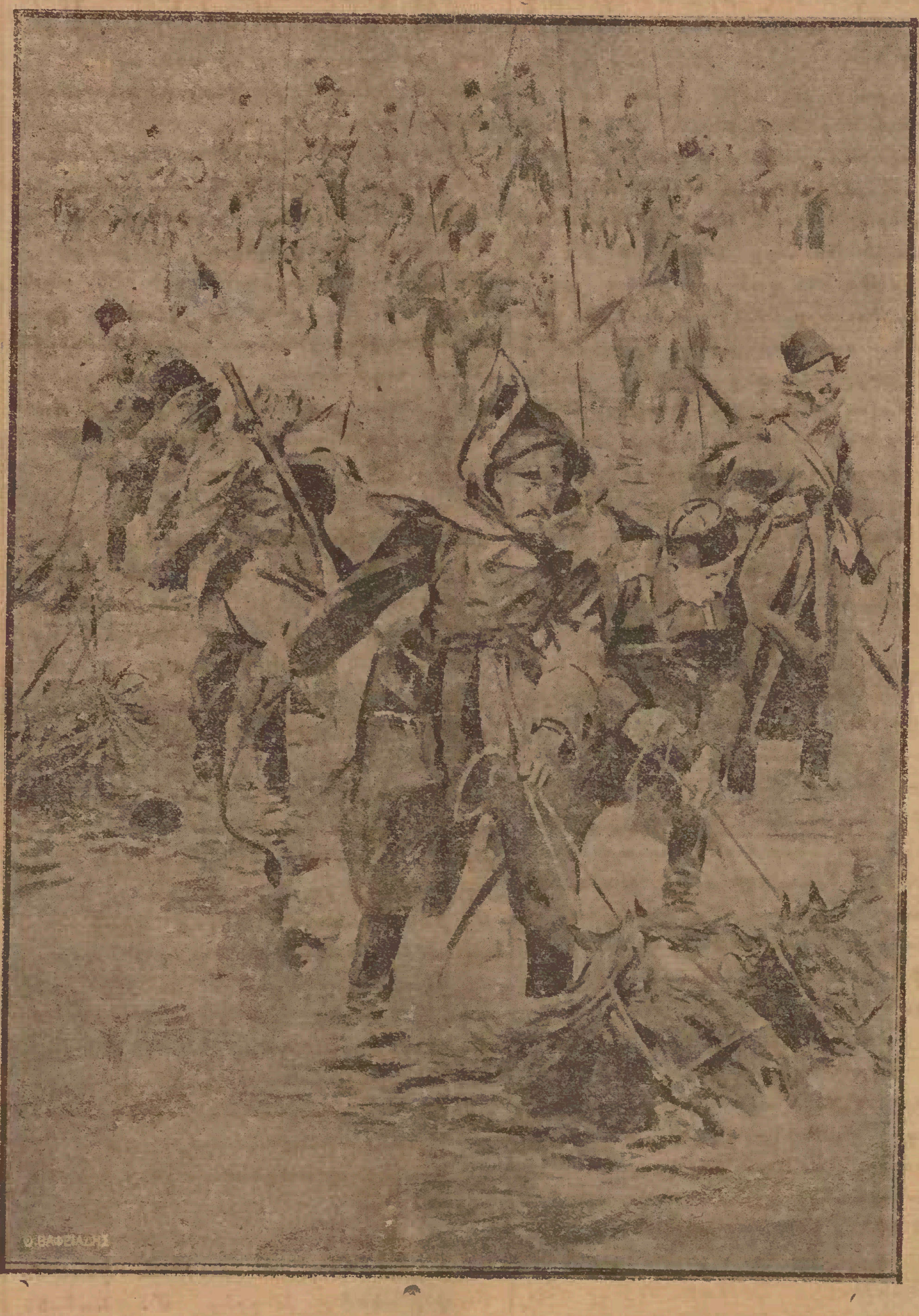

ԽԱՉԱԽՆԵՐՈՒՆ ԳԵՏԱԿԷ ՄԸ ԱՆՑՔԸ

ԱՒՈՒՐ ՊԱՏՇԱՃԻ ԽՕՍՔԵՐ

ՄԱՔՐԻԳԻՒՂ ԿՈՒԳԱ՞Ս...

—Բարե՛, կ'ըսեմ բարեկամիս, որուն երեսէն ժպիտը անպակաս է, եւ պեխերը հիւսիսային արեւուն կը նային։

—Մաքրիգիւղ կու գա՞ս, կ'ըլլայ պատասխանը։

—Տունը ինչպէս են...

—Այս շաբաթ իրիկուն մեզի կու գա՞ս...

—Ի՞նչ կայ նոր ռուսաճափոնական պատերազմէն։

—Որ օրուան համար խօսք կուտաս Մաքրիգիւղ գալու...։

Անյիշատակ ժամանակներէ ի վեր այս խօսակցութիւնը տեղի կ'ունենար իմ եւ Մաքրիգիւղցի բարեկամիս միջեւ, որ չեմ գիտեր ինչո՛ւ զիս իրենց գիւղը հրաւիրելու փութկոտութիւնը կ'ունենայ. վերջապէս անցեալ շաբաթ իրիկուն, հաճոյք պատճառելու համար, խօսք տուի։

Որովհետեւ, եթէ եկեղեցականներ կան, որոնք ուխտ ըրած են Պոլիսէն դուրս ոտք չդնելու, նոյն իսկ դրախտ երթալու համար, ես՝ ընդհակառակը, նոյն իսկ դժոխք կ'երթամ, պայմանաւ որ հետս մէկը ըլլայ, որ գերազանց ազնուութիւնը ունենայ բոլոր ծախքերը ընելու...։

—Հիմակ, կ'ըսէր բարեկամս, երբ ճամբայ կ'ելլենք, կը «նաւակենք», յետոյ «կ'երկաթուղենք», ապա կը «պետաբենք», կը «պղպղակենք», եւ դեռ խել մը նորօրինակ բայեր արտաբերեց, որոնց համար զգացած զարմացումս աւելի զգալով փարատել ուզեց։

—Մենք գործնական մարդիկ ենք, Մաքրիգիւղցիներս, փոխանակ ըսելու նաւակ նստիլ, կ'ըսենք «նաւակել», կարճ մը, Պետրոսին գինետունը երթալ օղի խմելու՝ «Պետրոսել» եւայլն, հասկցա՞ր...

—Հիանալի՛, հիանալի՛, կ'ըսեմ, հաճոյք պատճառելու համար։

Ճամբան, շոգենաւին մէջ, մտիկ ընելով բարեկամիս, որ երկաթուղիով ճամբորդութեան հաճոյքները կը թուէ, կը մտածեմ... եւ ահա հասած ենք։ Հապճեպ ակնարկ մը կայարանին, եւ կը սկսինք պտոյտը գիւղին մէջ եւ բոլորը. ինչ որ աչքիս կը զարնէ մանաւանդ, վիլլաներու բազմութիւնն է. երջանիկ Մաքրիգիւղցիներ։ Եթէ ամէնն ալ վիլլաներու մէջ չեն նստիր, գէթ տեսնելու բաղդը ունին...։

Եկեղեցիին առջեւն ենք հիմակ, եւ բարեկամս, զիս կը մտցնէ հոն, հիացնելու համար եկեղեցիին բակին ու բանկալին վրայ, որովհետեւ մոռցայ ըսելու որ բարեկամս անդամակցած էր նախկին Թաղականութեան, ներկային ալ չեմ գիտեր ինչ էր, եւ ապահովաբար աթոռ պիտի ունենար յաջորդ Թաղականութեան մէջ ալ...։

Քանի մը փողոցներու մէջէն կ'անցնինք, ալ կողմերնիս կ'ուղղուինք, զիկզակներ կը գծենք, կամուրջէ մը կ'անցնինք, եւ կ'երթանք պարտէզ մը, սեղանի մը առջեւ նստած փիլիսոփայօրէն կը ծխենք, երբ բարեկամս, ցոյց տալով հեռուէն դէպ ի մեր կողմը եկող շիք երիտասարդ մը, կը հասկցնէ ինծի որ իրենց գիւղին célébrité»ներէն եղող անգլիացի մըն է, որուն պիտի ներկայացնէ զիս...

— Սըր Ջօրճ... կ'ըսէ, քիչ մը ետքը, եւ երբ ես իմ աղճատ անգլիերէնովս, քանի մը բառեր կը Թոթովեմ, զայրացած խնդուք մըն է կը պոռթկայ երկուքէն ալ, եւ կը հասկնամ որ gaffeի մը զոհ գացած եմ...։ Առնելիքնին ըլլայ...։

Գիշերը, ճաշէն ետքը, նորէն հոս ենք, սեղանի մը առջեւ բոլորուած, ուրիշ բարեկամի մը հետ. կը պատմուի ինծի եղած gaffeը, եւ կը խնդան. եւ երբ կ'ուզեմ իրենց գիւղին célébrité»ներէն մէկը ճանչնալ, կը ցուցնեն հակադրաբար, կարճահասակ մէկը, իրենց ծանօթ Հաճի Միխալը, սրճարանապետը, որ տարին քանի մը անգամ քառասուն դրամ իւղագին կուտայ եղեր...։ Տեսա՞ք ծանօթ մարդ ըլլալու միջոցը. ա՛լ չեմ զարմանար թէ ինչո՞ւ զիս չեն ճանչնար, ես որ քառասուն փարա իւղագին տուած չեմ, ո՛չ ալ տամ...։

Ծխաճակրակ բեմի մը վրայ, ճաթած ձայնով երգչուհի մը, գլուխս կ'արդուկէ, չմոռնալով ծածկել կուրծքն ու թեւերը, չգայթակղեցնելու համար գիւղին բնակիչները. ասոր ալ ինչէն կը խօսակցինք, երբ քովի նստող բարեկամս, յանկարծ «բաւոռ»ին մէխերը թափելով...

— Ես «բաւոռ» կը խմեմ, որովհետեւ Ֆլօպէր «բաւոռ» կը խմէ եղեր...։

Ի՛նչ դժբաղդ մարդ եմ. երեւակայեցէ՛ք, հոս կ'ուտեմ, կը քնանամ, կօշիկ կը հագնիմ, առանց գիտնալու թէ ո՛ր նշանաւոր մարդը նոյնը կ'ընէր. ա՛վ չգիտութեանս։

* * *

Կիրակի առտու, անկողինիս մէջ, երբ սովորական արթուն ժամանակս կ'անցընեմ, կը մտածեմ որ հանգիստ մը պիտի կրնամ եկեղեցի երթալ, առանց խրտչելու պնակներէն. Մաքրիգիւղցիները վերցուցած ըլլալով պնակի դրութիւնը, զիս վստահեցուցին որ, պնակի սովորութիւնը եթէ գոյութիւն ունենար ալ, հայէն պատուիրակութեան պնակչութիւնը պաշտօնեայ ատեններն, պնակ չներկայացնելու փափկանկատութիւնը պիտի ունենային, թէեւ Բերացի չեն...։

Մտածեցէք, ամէն Կիրակի առտու, հոս, սիրտս դող կ'ելլէ երբ կը խորհիմ եկեղեցի երթալու վրայ. աջիդ պնակ, ձախիդ բանկալ, ասդին Աղքատախնամին խցիկը, եւ դեռ ինչե՛ր...։

Եւ սակայն, երբ հագուած պատրաստ եմ դուրս ելլելու, արդէն շատոնց աւարտած է արարողութիւնը. Մաքրիգիւղցիներուն երբեք չպիտի ներեմ այս բանը. ուրիշ տեղեր Թաղականներու դալանին կը սպասեն արարողութեանց սկսելու. հապա հո՞ս...։

Սեղան մը ուր, դացած ենք, սպասելով կէս օրուան ճաշի ժամուն, մեր քովի սեղանին վրայ այլայլած եղած մարդու մը կը հանդիպինք։

— Էֆէնտի՛մ, կ'ըսէ բացատրելու տենչով մը, առաւօտ հիւր կնիկ մը ունեցանք իր աղջկան հետ. չեմ գիտեր ո՛ր օտար դպրոցը կը յաճախէ եղեր. այնչափ խօսեցաւ, այնչափ գովեց, որ մեկնելէն ետքը, աղջիկս ալ, մօրմէն պաշտպանուած, գերմանական դպրոց յաճախելու փափաք յայտնեց, բարկացայ, քիչ մը խիստ խօսեցայ, հայհոյեցի, իրար ծեծելնիս պակաս մնաց, ա՛ռ քեզի գերմաներէն...։

Ձգելով զայն մխիթարելու հոգը բարեկամիս, կը սկսիմ մտածել. գերմաներէն, ֆրանսերէն, դաշնակ. ի՛նչ հիանալի բան աղջիկներու համար. կերակուր եփել, շոր լուալ, տուն մը դարձնել, ի՛նչ գռեհիկ բան. բայց ի՛նչ մեծ դժբաղդութիւն որ այդ գռեհիկ բաները պէտք կ'ըլլան կոր...։

Ու մտածել որ, օր մը, երբ ամուսնացած ըլլամ գերմաներէն գիտցող աղջկան մը հետ, մինչ ան Գէօթէ կը թղթատէ, ես, տրուպս, նօսսատա, կըզակներուս ում տալով, պիտի աշխատիմ, զեղչել նպարավաճառ Պօտոսաքիի հաշիւէն, մինչ ան, փիլիսոփայօրէն, ինծի ըրած, կամ ընելիք freshն պիտի ջնջէ...։

Ո՛չ, ապահովաբար գերմաներէն գիտցող աղջիկ մը չպիտի առնեմ։

* * *

Սեղանէն մինչեւ տուն, եւ քիչ մը ետքը, տունէն մինչեւ կայարան, չեմ գիտեր քանի՛ անգամ կը հանդիպինք դպրոցին ի նպաստ գանձանակը պտտցնողներուն, ու երբ հիմակ դէպ ի Ֆիլօրիա «կ'երկաթուղենք», կը վախնամ որ հոն ալ դիմացնիս կ'ելլեն...։

— Տակաւին մանչ-աղջիկ խա՞ռն են ձեր դպրոցին մէջ, կը հարցնեմ...

— Ի՛նչ հարկ իրարմէ զատել, քանի որ ուշ կամ կանուխ իրարու հետ պիտի ապրին. կեանքը կը ճանչցնենք...։

Ֆիլօրիայի ճամբուն վրայ, բազմութիւն մը, ամէն հասակէ, չափու եւ տարիքի կնիկներու, աղջիկներու, եւ մարդոց։

—Անկերծաւկներու դաս «Նէմէն», «Լուսամուտնին» ալ, կը պոռայ ասդին հաւյան կնիկ մը, խօսքը ուղղելով բռնանկեր յայն աղջկան, որ «Լափինա ուլմուշ»ն թափելու անձնուրութիւնը ունեցեր էր...։

Հայու կինի ու ... «Լափինա ուլմուշ» les deux inséparables...։

Անդրկղզեկեան կառքի մը մէջ բազմած, ճամբայ կ'ելլենք դէպի Բոլաթորիտ, յանկարծ գիւղը, ուր բարձանքի մը վրայ սրճարան մը կ'իջնենք։

Նոր ծանօթներ կ'ելլեն ընկերներուս, ու բարեկամս, լրագրավաճառի մը պէս պոռալով, կ'ուտայ օրաթերթերու անունները, իբր անոնց աշխատակիցը ցուցնելով զիս, զգուշացնելով դիմացինը թեթեւսութիւններէ, որովհետեւ ասքէն լրագիրը կ'անցնի...։

— Հա՛, տաղէշ ըսեմ, կը պատասխանէ դիմացինը. ես անանկ բան չեմ գիտեր. վրաս բան գրողը «Թեփէլէմիշ» կ'ընեմ...

Ու որովհետեւ չսիրած բաներուս առաջինն է «Թեփէլէմիշ» ըլլալը, ոտքի կ'ելլեմ, երեսի ջուրով ետ դառնալու համար։

— Չէ՛ չէ՛, խնդրեմ, ձեզի համար բացառութիւն է, կը յորդէ այդ մեծադղորդ սպառնալիքը ընողը...։

Փրկարա՜ր բացառութիւն, չէ՞ ակ...

Ու երբ քուակ մը կը «զարնենք» (1), կը ծխենք, պարապ խօսքեր կ'ընենք, ու ճամբայ կ'ելլենք։ Հայու մաքրոտ տաններս, որ ատեն կրկին գին ունեցող ըմպելիներէն զատ, գետինը փռուած փռթոթին, աթոռներուն եւ սեղանին համար ալ բան մը կը վճարենք, միտքերնիս կը դնենք որ, եթէ ուրիշ անգամ ալ հոս գանք, այդչափ դրամ կը վճարելու համար, օդին մէջ կայնինք...։

* * *

— «Թօպլօ վիվա»ները տեսնելու գացէ՛ք, կ'ըսէ դէմերնիս ելլելով մէկը կայարանին մէջ. ու կ'ուղղուինք հոն։

Գաղափար մը տալու համար անոնց վրայ, որ Մաքրիգիւղցիներուն բերնին ջուրերը կը վազցնեն, ըսեմ որ հոն տեսայ քնացող Վէնիւս մը, այնչափ բնական, որուն համար շատ ճիշդ պիտի ըլլար ըսել... «անգեղցիւրի մը պէս կը... խորթայ»։

Երկուշաբթի առտու, կայարանին մէջ սպասելով շոգեկառքին, կը խօսակցինք. նոր լուր, տուն մը գիշերային այցելութիւնը ընդուներ է քանի մը հոգիներու, ու վրայ տուեր է չեմ գիտեր քանի՜ ոսկի։ Ապահովաբար Մաքրիգիւղ չեմ կրնար բնակիլ, ես որ ամէն օր վրաս հարիւրաւոր ոսկիներ կը կրեմ...։

Ու ըսել որ դեռ երէկ, հեռանալ տամոը տատցայ բարեկամիս.

«Որոշեմ տուի՛ր, հանեցա՞ր, Մաքրիգիւղ կու գա՞ս...

Շատ ուրախ մնացի եմ. ի՛նչ պատասխանեմ...։

Բերա ԲԱՄԷԼԻԱ

ՏՈՄՍԵՐ

ԴՐԱՄՕԺԻՏԸ

Ինքնաբերաբար կը մղուիմ յօդուածիս դեռ առաջին տողերուն մէջ ընել այն ճշմարիտ ու սրտաբուխ խոստովանութիւնը թէ ամուսնութիւնը շահու աղբիւր նկատուած է այսօր։ Երբ կը փորձեմ քանի մը տողեր մրոտելով ակնարկ մը ձգել «դրամօժիտ» ըսուած ուռիճին վրայ, ներսէս խորունկ արհամարհանք եւ զզուանք մը կը զգամ անոր մասին, վայրկենապէս նետելով գրիչը ձեռքէս եւ բաղդին անողոք քմայքին ձգելով խնդիրին ելքը։ Յաճախ մամուլին մէջ ծեծուած խնդիր մըն է դրամօժիտը, որ այր մարդու արժանապատուութիւնը վիրաւորելու տկար կողմն ալ ունի։

Մենք դեռ անչափահաս ենք փորձառութիւնով՝ լուռթայն ելք մը գտնելու համար. հեռատես ըլլալու յատկանիշը չի տեսնուիր մեր սեւ մտքերուն մէջ ցանուած։ Հետեւաբար, ճշմարտութիւնը ըսելու անզուսպ փափաքով մը, չեմ ուզեր յայտնելու թէ դրամօժիտի վրայ գրելը մեր տարիքէն շատ վեր, մեր ըմբռնումէն շատ բարձր իրողութիւն մըն է։ Բայց միւս կողմէ ալ չեմ ուզեր իմ սեռիս դատը պաշտպանելու մէջ տկարանալ։

Կը յարգեմ արդար վաստակը, ակնածութեամբ կը խօսիմ օրինաւոր սահմանին մէջ դրամ վաստկողին վրայ, որ երախտագէտ է իր անցեալին, պարտաճանաչ իր ներկային եւ ինքնավստահ՝ իր ապագային նկատմամբ։ Այս սկզբունքին տէր անձին քով պիտի չգտնես դրամի ակնկալութիւն մը իր կնոջմէն՝ որուն սիրտ տուած եւ ուխտած է մինչեւ մահ կենակցելու։

Կը հասկնամ երկկողմանի օգնութեան ոգին, իրենց շինած ընտանեկան յարկին վիճակը բարւոքելու մասին։

Ամուսնական յարկի մը մէջ օգնութիւնը երկուստեք եւ փոխադարձ պէտք է ըլլայ. ինքնաճանաչ կին մը ստուգիւ հաւատարիմ դրամօժիտ մըն է իր էրկան համար։ Ես դրամօժիտ չեմ նկատեր այն տունը, զոր օրիորդ մը ամուսնութեամբ կը բերէ, իբր սպասուածք, իր էրկանը, իրենց բնակութեան համար. եւ ոչ ալ այն ջոջ հօր մը հարստութիւնը որ ժառանգաբար աղջկան ալ կ'իյնայ՝ հօր մահուընէն յետոյ։ Հոս ամուսնութիւնը մեղմ է իր սակարկութեան մէջ եւ չունի այն բուռն ոգին որ շատ անգամ ազգերուն դժբախտութեանց սկզբնապատճառ կ'ըլլայ։

Ամուսնութեան համար սակարկութիւն ըսի եւ չեմ քաշուիր այն զուարճալի անեքտօտը ընել, որով աղջիկ մը, վերջին ծայր յուզուած, համարձակած է ըսել «Նըկատանի սակարկութիւն»։

Օր մը խնամախօս կին մը [illegible] օրիորդի մը ներկայանալով իմացընելու թէ բաղդը սկսած է առաջին ժպիտներն արձակել իրեն վրայ. գեղեցիկ, ուշիմ, ուսեալ, խելացի եւ գլխաւորաբար դիմացինին արժանիքն ու յարգը ճանչցող աղուոր երիտասարդ մը իր ձեռքը կը խնդրէ։ Օրիորդը, խանդոտ դասակարգէ աղքատիկ ընտանիքի մը աղջիկ, գիտէր իր վիճակին յարմար եղող բաները. վայելչօրէն, մաքուր կը հագնէր, թէեւ աստակարգ գեղեցկութիւն մը չունէր, բայց իր վառվռուն բնաւորութիւնը, արթուն միտքը եւ համոյաձեւ խօսակցութիւնը իր գլխաւոր յատկանիշներն էին։

Բոլոր ձեւակերպութիւնները պատշաճօրէն կը կատարուին եւ երբ խնդիրը անլուծելի դրամօժիտին կը բաղխի, օրիորդը ինք՝ իրմէ ելած, յուզուած վիճակի մը մէջ սապէս կ'ըսէ. «Այսպիսի սակարկութիւններ Աթ-Մէյտանին ձի գնուած ժամանակ տեղի կ'ունենան. ծախու ձի կամ էշ չունինք»։

Ճիշդ չէր արդեօ՞ք այս խօսքը իր էական ոգիին մէջ, թէեւ ըսած ինքնան յանդուգն խօսք մը։ Բայց ի՛նչ կերպով ըսուի, զուրցուի, անտարակոյս սակարկութեան ձեւակերպութեան մէկ զարգացած հանգամանքը ունի իր մէջ դրամօժիտը եւ ո՛չ ուրիշ բան։ Իրական կեանքէն գրուած դրուագներու մէջ յաճախ այսպիսի բաներ տեսած, լսած եւ կամ կարդացած է ամէն մարդ քիչ շատ, եւ ես որ դրամօժիտի մասին շատերու կարծիք հարցուցած եմ եւ ընդհանուր կերպով սա եզրակացութեան յանգած եմ թէ, ամէն երիտասարդ, տեսականին մէջ, բուռն ընդդիմադիր մը եղած է դրամօժիտի, իսկ ջերմեռանդ երկրպագու մը՝ գործնականին մէջ, թէեւ շատեր ալ հազար անգամ զղջացած են իրենց այս տեսակ կարգադրութեան վրայ։ Պատճառները, երբ խուզարկութեան բովէն անցընենք, մէկէ աւելի կը գտնենք, որոնք մէկը միւսէն աւելի ազդու երեւոյթներ կը պարզեն, բան մը որ մոլութեան դառնալու հանգամանքը մը ստացած է։

Դրամօժիտի ջատագովները առաջ կը քշեն ընտանիքին տնտեսական պայմանները, որոնք մասամբ պիտի բարւոքին ինչպէս դրամօժիտի գումարովը զոր բերած է կինը։ Շատ անգամներ հաշիւ եղած է դրամօժիտով էրկանը խանութ մը բանալ, գործի մը ձեռնարկել տալ եւ կամ ունեցածը բարւոքել, սակայն այս ծրագիրները յաճախ չեն իրագործուիր, երբ ճոխ հարսանիք մը կուգայ կը տանի դրամօժիտին մէկ կարեւոր բաժինը, իսկ մնացեալն ալ մէկ մասը կը գործածեն մեղրալուսինի քանի մը տասնեակ շաբաթներուն մէջ առատօրէն, եւ երբ դրամին ցոլացն փայլունութիւնը անհետանայ, ահա կը նուազի սէրը, կը մարի զուրգուրանքը, կը փճանայ ընտանիք մը։ Կենդանի նկարներ են ասոնք, եւ դիտելի է թէ «գործի մարդ» մակդիրը ունեցող մը իսկ, այս օրհասի հասունքէն մղուելով, կը սպառէ եւ անհամբեր կը սպասէ խաչը պատառ մը, կարծես բաղդին բերմունքին դէմ դարձակալ կեցած, —եթէ ամուրի գտնուի մըն՝ բանսիօններու մէջ, ուր կը սպառէ Ֆլօ-վաստակին մէկ մասը տանտիրուհիին համար, որ իրեն հրապուրիչ կը թուի։

Վերջացնելով յօդուածս, կը յայտարարեմ թէ դրամօժիտի բարոյական իմաստը — այսինքն աղջիկն ալ պէտք է օգնէ իր ապագայ ընտանիքին— շփոթուած է ընչաքաղց եւ ագահ ոգիին հետ, այս վերջինին ունեցած զօրաւոր հոսանքին պատճառաւ։

ՄԱՐԻ ԱԼԵՀԵՐ

ԳԻՇԵՐՆԵՐԸ

(ԱՐՁԱԿ ՔԵՐԹՈՒԱԾ)

Գիշերնե՛րը, մայր-բնութեան լոյս-մթութեան քով սեւ խոժոռութիւններն են ասոնք։ Գործունէութեան քով՝ անդորրութիւնը, աշխատութեան քով՝ հանգիստը, մակընթացութեան քով՝ տեղատուութիւնը, ժխորին քով՝ լռութիւնը, կեանքին քով՝ մահն են գիշերները։ Ցերեկ եւ գիշեր, հակադրութիւններու է՛ն ցայտունը եւ բացորոշը, մանաւանդ միտքերու անգամ ըմբռնելի։

Որքա՜ն աղուոր են գիշերները, ամառուան լուսնկայ գիշերները, լիալուսնի արծաթ շողերուն տակ պաղզան, երբ զով զեփիւռ մը ու կուսայ փափկաւէտ ձեռքերով զգալու մեր երեսները, զովին շունչերով համբուրելու մեր սիրտերուն պատերուն վարդ-կարմիրը։ Երբ հեռուէն գիշերուան լռութեան մէջէն լռելով գետի մը միօրինակ կարկաչիւնը եւ գիշերապահին սուլիչին կծանր հոլլը ա՛լ աւելի խորհրդաւորութիւն մը կը մաղեն ամառ գիշերուան լուսնակին շողերուն հետ։ Երբ պարտէզներու թաւուտքին մէջ, ծառուղիներու երկայնքն ի վար զոյգեր կ՚երթեւեկեն, սիրոյ ուխտերնին թոթովելով լուսնկային ժպտուն դէմքն ի վեր։

Գիշերնե՜րը, որքա՜ն անոյշ են ձմեռ գիշերները, երբ կը քաշուինք օճախին անկիւնը, կը բոլորուինք վառարանին շուրջը ընտանեկան սիրոյ անբացատրելի հաճոյքներուն մէջ մտնալու համար ամէն ինչ, սկսելու համար շարքը անմեղսունակ հեքեաթներուն, որոնք այնքա՜ն հետաքրքրութիւն առթեն մանուկ երեւակայութիւններու, մոռնալու համար մեր ամէն հոգերը, հոգիին ցեցերը. քոյր-եղբայրական անմեղ կատակներու հաճելի աղմուկին մէջ։ Սիրելու համար, համբուրելու համար զիրար գորովի տաքուկ արտայայտութիւններով եւ ջեռուցանելու համար ընտանեկան աղուորիկ բոյնը փոխադարձ գուրգուրանքի երջանկացնող դիւթանքներով։ Հոգ չէ թէ անդադար անձրեւ մը, դուրսի շօշափելի մութին մէջ, անգթօրէն մտրակէ մեր պատուհանին դոց փեղկերը։ Հոգ չէ՛ թէ փայլակներու ոսկի զիկ-զակներ իրար խաչաձեւեն։ Հոգ չէ թէ որոտումի ահեղ ճարճատիւններ երկիրը իր հիմերէն դղրդեն։ Բայց միայն կարեկցութեան զգացում մը կուգայ կ՚անցնի մեր սիրտերէն անոնց համար որո՜նք խարխուլ հիւղակի մը տակ պատսպարուած են, անոնց համար որ ճամբորդ են անապաստան, անոնց համար որ խեղճեր են։

Ի՜նչ հրապուրիչ են խրախճանքի գիշերները, երբ ուրախութեան ու խնդութեան անզուսպ թափի մը մէջ անդադար կը համբուրենք մեր սիրելիներուն նորապսակ ճակատները, երբ նորածինի մը հրեշտակի լոյս-դէմքին շուրջը կը բոլորուինք՝ անդրանիկին փառքի ճաճանչները դիտելու համար հոն։ Երբ երջանկութեան խօ՛լ շուրջպար մը կը դառնանք, յանձնած մեզ մեր սիրելիներու թեւերուն որոնք այնքա՜ն զգուշ կ՚օղակաւորուին մեր մարմիններուն շուրջը, օրօրելու համար մեզ պահ մը, երկնային մեղեդիներու սիրաշեղ ալեծածանումներուն մէջ։ Խրախճանքի գիշերները, ո՛հ այն ատեն կը մոռնա՛նք թէ ժամանակը կայ, ու կ՚անցնի փայլակին լոյսէն արագ, ելեկտրական հոսանքէն արագ, անուրջի մը առինքնող ազդեցութիւնը իսկ հազիւ ձգելով մեր միտքերուն վրայ. ուրախ ու երջանիկ ըլլալ, ահա ա՛յս է հարցը ժամանակին ծանրութենէն ազատելու։

Գիշերնե՛րը. չա՜տ քաղցր են երազանքի գիշերները, երբ պահ մը մտացած մտածումներիս, երկնքի փայփլուն շողերուն վրայ կը դարձնենք մեր հոգիին աչքերը։ Երբ մեր սիրտին սիրածը կ՚երազենք, կ՚երեւակայենք անոր հետ զով քովի նստած ըլլալ, ծունկ ծունկի, գլուխ գլուխի, շունչ շունչի, սիրագրգռումներու մէջ իրարու մտնենալ մեր կուրծքի վանդակէն դուրս սուրալու չափ ուժգին թեւաթափող մեր քոյր-սիրտերը, սիրե՛լ իրար համբոյրներու անդադարի մը մէջ, թողուի՜լ, կորսուի՜լ, անէծանի երջանկութեան անդունդին խորքերը, սիրե՛լ ու սիրուիլ, երբ պահ մը երկինքներու երանութեան մէջ լողալ կ՚երեւակայենք։ Ո՜հ, ի՜նչ քաղցր են այդ երազանքի գիշերները…։

* * *

Անտանելի՜ են գիշերները, երբ հոգեհատոր սիրելիի մը ցուրտ ու դալկոտ մարմինը ունինք մեր արցունքներէն կարմրած աչքերուն առջեւ, մեր ծունկերուն վրայ եւ կամ երբ ցաւեր կը պատեն մեր դիւրաբեկ մարմինը, խարխլելով անոր քաջառողջ կազմը։ Ո՜հ, գիշերները այն ատեն ի՜նչպիսի կապար-ծանրութիւնով մը կ՚իջնեն մեր հոգիներուն վրայ։ Ո՛րքա՜ն ծանր կ՚անցնին ժամանակին անիւները այն ատեն, որքա՜ն դանդաղ այդ ճնշող անիւները՝ որոնք կը կարծենք թէ մեր սիրտերուն վրայէն կ՚անցնին՝ ճզմելու համար զայն։ Կարօտը կը քաշենք լոյս-շաղկին։

Անտանելի՛ են գիշերները, երբ մտահոգութիւններու խոլական թափը կ՚եղծէ ու կ՚երկարէ մեր միտքին ասպարեզը, ողբերգակ սողոսկումներու մելամաղձոտ ապաշաւութիւնը ներգրաւելով մեզի։ Անտանելի՛ են երբ կը փոթորկի խիղճը, կորսնցուցած իր հանդարտ ու քնացող լճակի խաղաղութիւնը, երբ փրփուր կը ցայտէ ան, երբ ալիք կը հանէ։

Անտանելի՛ են անոնք, գիշերները, երբ սիրոյ պատրանքին պատառոտ ձեռքերը կուգան սիրոյ փուշերին ցողած ծաղիկները փետրելու, խզել զանոնք ու ցրուել անգթօրէն…։ Երբ լքումի խօսքեր անտարբերութեան ցուրտին մէջ կը սկսին ձիւնել մեր հոգիին վրայ, մեր մեղեդարան սիրտին մէջ։ Անտանելի՛ են անոնք, գիշերները, սեւ գիշերները, ուր հրաժեշտի թղթոտ երգերուն վերջին արցունք-վանկերը կը թրթռացնեն մեր հոգիին մթնոլորտը, ուր դեռ չեն չորցած մեր առաւօտեան համբոյրները, ուր դեռ թարմ վերջին հեղքոտ պագին ջերմը կը զգանք մեր երեսներուն վրայ, մեր սիրելիին պատկերը դեռ չէ հեռացած մեր աչքերէն. կը կարծենք անոր հետ խօսիլ, կը զգանք անոր թարմ ներկայութիւնը, ո՛հ, անտանելի՛ են գիշերները այսպէս սիրոյ մղկող զգացումներու ազդեցութիւններուն տակ։

ԴՐ. Հ. ԳԱԼՈՒՍՏԵԱՆ

Արտաքին Լուրեր

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԵՒ ՃԱՊՈՆԻ ՄԻՋԵՒ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Ճաբոնի զինուորական շարժումներ. — Բորթ-Արթուրի գրաւումը. — Ճաբոններուն նպատակակէտը. — Պատերազմիկ երկու կողմին զօրութիւնը։

Բարիզ, 21 յունիս. — Ճաբոններուն մտադրութիւնը, կ՚ըսէ Թան, դէպի արեւմուտք տեղափոխելու իրենց Ա. ու Գ. զօրաբանակները, նշանակելի է սա երկու կէտերով. — Ա. Ֆէնկ-Հուանկ-Չէնկի հիւսիսային եւ արեւելեան կողմը անոնց ունեցած զինուորներուն անհետացումը եւ Բ. Զանազան զօրախմբերուն յառաջացումը այն ճամբաներուն վրայ, որոնք Սիւ-Եէնէն Հայ-Չէնկ, Թա-Չէ-Քիաօ եւ Քայ-Բինկ կը տանին։ Այդ շարժման պատճառները կրնան պարզապէս ռազմագիտական ըլլալ եւ Բորթ-Արթուրի պաշարումը պաշտպանելու նպատակը ունենալ՝ այդ տեղին եւ ռուսական գլխաւոր զօրութեան մէջտեղը համախմբելով Ճաբոնի բոլոր տրամադրելի զինուորները, պաշարման գործին մասնակցողներէն զատ։ Այդ պատճառները կրնան նաեւ առնչութիւն ունենալ պարէնաւորման խնդրոյն եւ այն անմիջական պէտքին որ կայ՝ կարելի եղածին չափ կարճեցնելու հաղորդակցութեան գիծը, այն միջոցին երբ առատաւոր անձրեւները խոռոչներ պիտի բանան հողին մէջ, մեծապէս դժուարացնելով փոխադրութիւնները։ Յայտնի է թէ այդ տեսակէտով Ճաբոնի գլխաւոր զօրութիւնը հանգստաւէտ դիրք մը պիտի ունենայ Հէնկ-Եէ-Չէնկի մէջ, օրինակի համար, կամ Քայ-Բինկի մէջ, եւ թէ հոն դիւրաւ պիտի պարէնաւորուի ծովի ճամբով հանգրուաններու գլուխ մը միջոցաւ, հաստատուած ըլլալ կամ ատոր ծովածոցներուն մէջ եւ կամ ուրիշ տեղեր։ Ճաբոններուն բուն իսկ նպատակակէտը յայտնի չէ։ Անոնց կողմէ Չի-Քօն-Լինկի կիրճը գրաւուելէն չի հետեւիր թէ Քայ-Բինկի վրայ քալել կ՚ուզեն, վասն զի այդ կէտը գտնուող զինուորները կրնան թէ՛ բանակին կողը պաշտպանել եւ թէ յառաջապահ ըլլալ, ասոնք կարելի է նաեւ որ պաշտօն ունենան պաշտպանել յառաջխաղացութիւն մը Սիւ-Եէնէն դէպի Ուա-Ֆան-Կաւ։ Այդ յառաջխաղացութիւնը, կը յաւելու Թան, ծովէն միայն 30 քիլօմեթր հեռու ճամբէ մը, առաւելութիւններ կ՚ընծայէ պարէնաւորման տեսակէտով։ Միանգամայն ապահովութեան տեսակէտով ալ առաւելութիւններ պիտի ընծայէ՝ ռուսական զինուորներու գլխաւոր մասին հեռուն կառավարուելուն համար։ Ուստի, այդ տեսակէտով, զգալական մեծ միջոցներ ձեռք առնել հարկ պիտի չըլլայ, վասն զի այդքան ընդարձակ տեղափոխութիւն մը, համախմբուած թշնամիին մը մօտերը եթէ կատարուի, կրնայ վտանգաւոր ըլլալ։ Քուրօբաթքին զօրավարը դէպ ի Քայ-Բինկ-Թա-Չէ-Քիաօ ու Հայ-Չէնկ սեղմ շրջանակի մը մէջ կը կատարէ իր համախմբումը։ Ատիկա բնական հետեւանքն է Քուրօքի զօրավարին շարժման որ վերջ մը կուտայ Ֆէնկ-Հուանկ-Չէնկի գրաւման առաջ բերելիք սպառնալիքին՝ հաղորդակցութեանց գիծին դէմ։ Ռուսերուն գլխաւոր զօրութեան դէպ ի հարաւ յառաջացումը կարելի պիտի ընծայէ օգնել Շթաքէլպէրկի զօրախմբին, որ պաշտպանողական դիրքի մէջ կը գտնուի Հէնկ-Եէ-Չէնկի շրջակայքը։ Կանխահաս կ՚երեւայ այն եզրակացութիւնը թէ ռուսական եւ ճաբոնական գլխաւոր ուժերուն այդ կրկնակ շարժումը մօտերս մեծ ընդհարումի մը պիտի յանգի։ Ճաբոնական շարժումը՝ դէպ ի արեւմուտք՝ ամէնէն քիչը երկու շաբաթ պիտի տեւէ. մինչեւ այն ատեն պիտի սկսին եղանակին յորդառատ անձրեւները, որոնց երեւումը արդէն ծանուցուեցաւ։ Միւս կողմէ Քուրօբաթքին զօրավարը առկախ իր ձեռքին տակ պիտի չունենայ 10րդ եւ 17րդ զօրաբանակները. անոր այժմ պիտի չթոյլատրեն յարձակողաբար գործելու։ Արդարեւ, եթէ գերմանական զինուորական թերթի մը ըսածին նայիլ, երկու հակառակորդ բանակները սա հաշուառութիւնը ունին.— Ռուսիա՝ 221 վաշտ, 183 հեծելագունդ, 638 թնդանօթ եւ 248,450 հրացան ու սուր. իսկ Ճաբոն՝ 234 վաշտ, 68 հեծելագունդ, 226,500 հրացան ու սուր եւ 780 թնդանօթ։ Այդ գումարը, Ռուսիոյ մասին կը պարունակէ Եւրոպական Ռուսիոյ զինուորները որոնք Ծայրագոյն Արեւելք կը փոխադրուին (10րդ ու 17րդ զօրաբանակները եւ պահեստի երկու զօրաբաժին Քազանի զինուորական շրջանակէն), այդ հաշւոյն մէջ չեն քաղաքները ու երկաթուղին պաշտպանող զինուորները եւ այլն, որով միայն պատերազմիկ զօրքերուն կը պարունակէ։ Յայտնի կ՚երեւայ թէ եւրոպական Ռուսիայէն եկող օգնական զինուորները անբաւարար են, որպէս զի Մանջուրիոյ բանակը թիւի զգալի առաւելութիւն մը ունենայ, եւ թէ, նոյն իսկ անոնց ժամանելէն ետքը, թնդանօթներու տեսակէտով դարձեալ վար պիտի մնայ։

ՃԱԲՈՆՆԵՐԸ

Խժդժութիւններ. — Ճաբոններուն կողմէ սպաննուած վիրաւորներ. — Չինեռուն քաղումը։

Բարիզ, 21 յունիս. — Ռուսական թերթ մը Լիաօ-Եանկէն յունիս 17 թուականով հետեւեալ հեռագիրը կը ստանայ որ Վաֆանկոյէն թղթաբերով հոն տարուած է. — «Ուա-Ֆան-Կաւի յիշատակելի ճակատամարտին վրայ ուրիշ մանրամասնութիւններ հաղորդելէ առաջ, կ՚ուզեմ տեղեկագրել նոյն տեղը պատահած ծանրակշիռ իրողութիւն մը։ Ամէն առթիւ խոստովանած եմ Ճաբոններուն մինչեւ հիմա ցոյց տուած ուղիղ ընթացքը՝ Ռուսիոյ վիրաւորներուն եւ մեռելներուն հանդէպ։ Դժբաղդաբար այն տեսակ անմարդկային եւ անպատշաճ արարք մը ունեցան որ կասկածի կ՚ենթարկէ անոնց մարդկային զգացումները։ Առաջին անգամն է որ կը տեսնեմ անոնց բարբարոսական մէկ արարքը։ Յունիս 12ին զօրաբանակին հրամանատար Շթաքէլպէրկ զօրավարը հրամայեց հետեւակներու վաշտի մը եւ երկու հեծելագունդերու որ գիշերանց մեկնին Լիաւ-Թիա-Կու գիւղէն եւ երթան գրաւել Լի-Թիա-Թունկը։ Այդ զինուորները, զօրավարին հրամանը գործադրելէ ետք, սկսան կերակուր պատրաստել, բայց թշնամին վրայ հասաւ։ Ռուսերը կրակը մարեցին եւ սուիններով յարձակեցան Ճաբոններուն վրայ։ Ճաբոնները «Հաւրրա» կ՚աղաղակէին Ռուսերը սխալեցնելու համար։ Արդարեւ առաջին վայրկեանին Ռուսերը կարծեցին թէ իրենց դէմ Ռուսեր կան, որով ետ քաշուեցան։ Ռուսերը նորէն բարձունքին վրայ ելան, ասորդ երեք վիրաւորներ թողելէ ետքը։ Հիւանդապահ մը անոնց մօտ երթալով վէրքերնին կապեց։ Յանկարծ ճաբոնական երեսունի չափ հեծելազօրքեր վրայ հասան եւ ռուս վիրաւորները պաշարեցին։ Հիւանդապահը, ծանրօրէն խոցուած, տեսաւ թէ Ճաբոնները կը յարձակէին վիրաւորներուն վրայ, սուրերով անոնց մարմինը կը ծակծկէին եւ կտոր կտոր կ՚ընէին։ Յետոյ Ռուսերը հաւաքեցին այդ կտորները, բայց Ճաբոններուն կրակին ենթարկուեցան։ Դիակներէն մէկին վրայ քսանըութ վէրք կար։ Ամէնուն ալ գլուխը ու դէմքը կտոր կտոր եղած էին, աչքերը փորուած էին, կուրծքերը խառնշտուած ու ծունկերը ջախջախուած՝ հրացանի բունի հարուածներով։ Սամսոնով զօրավարը այդ անլուր դէպքին համար տեղեկագիր մը պատրաստեց եւ անգլիական, ֆրանսական ու սպանիական զինուորական կցորդներուն ստորագրել տուաւ։ Երէկ հանդիսաւոր կերպով կատարուեցաւ Ճաբոններուն կողմէ սպաննուած վիրաւորներուն թաղումը։ Մահական քայլերգով մը ելանք դէպ ի փոքր գերեզմանատունը։ Չորս կողմը պատուած էր վերջալոյսին ոսկի գոյնը. ասոնց մէջ բոլորովին սեւ կ՚երեւային այն մեծ խաչերը զորս զինուորները կը տանէին դագաղներուն առջեւէն։ Հովիտին մէջ կը վառէին զինուորական վրաններուն լոյսերը։ Լիաօ-Թանկի բարձունքները կ՚ուրուագծուէին պայծառ երկինքին մէջ։ Դիակները պառկած էին հիւանդապահ գթութեան քոյրերու կողմէ բերուած ծաղիկներուն մէջ։ Դագաղները մեղմիւ իջեցուցին հասարակաց փոսին մէջ։ Զինուորները եւ Կազակները դառնապէս կ՚արտասուէին։ Անոնց դէմքին վրայ անողոքութիւն մը կար եւ շատ կը վախնամ որ Ճաբոնները պիտի զղջան իրենց այդ ընթացքին համար։ Դժուար պիտի ըլլայ կեցնել այն թափը որ վեր կ՚ելլէ թշնամիին անմարդ խժդժութենէն զայրացած սրտի մը ներքնակ։ Երկաթուղիի ընկերութեան սպաները, ճարտարագէտը, մեքենավարները եւ միւս պաշտօնեաները, ինչպէս նաեւ զինուորները իրենց միջեւ հանգանակութիւն մը կատարելով 300 րուպլի հաւաքեցին՝ ենթաբաց զոհերուն ընտանիքներուն համար։»

ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Բորթ-Արթուրի կացութիւնը. — Նոծու զօրավարին դերը. — Կեդրոնացում Հայ-Չէնկի մէջ. — Ընդհարումներ։

Լոնտոն, 21 յունիս. — Նիւ-Եորքէն հեռագրելով կը հեռագրեն Էքսչէնճ գործակալութեան. — Հօս առնուած տեղեկութեանց նայելով՝ Պ. Էքթոր Ֆըլլէր, պատերազմական թղթակիցը, որ Բորթ-Արթուրի մէջ բանտարկուած էր, արձակուեցաւ եւ Չէ-Ֆու ղրկուեցաւ։ Կը հաստատէ թէ անհիմն է այն լուրը, որուն համաձայն, սով ծագած է Բորթ-Արթուրի մէջ. նաեւ կը ծանուցանէ որ Ճաբոններուն պաշարումը որդիւնք մը չունենար։ Նոյն թղթակիցը կը յաւելու թէ Բորթ-Արթուր գտնուող ռուսական զինուորները որոնք 50-60,000 հոգիի չափ են, լաւ վիճակի մէջ են. չինական նաւակներ ամէն օր պաշար կը բերեն անոնց։ Զրահաւորները նորոգուած են եւ նոր ամրոցներ կը շինուին։ Պ. Ֆըլլէր կ՚ըսէ նաեւ թէ Բորթ-Արթուր Ճաբոններուն ձեռքը իյնալու անմիջական վտանգին մէջ չի գտնուիր։

Ուաշինկթըն. — Ստոյգ աղբիւրէ առնուած տեղեկութեան մը նայելով, Ճաբոնները մտադիր են մեկուսացնել Բորթ-Արթուրը, բայց Օգու զօրավարին բանակին պաշտօն յանձնուած չէ Բորթ-Արթուրի վրայ յարձակելու։ Այդ տեղը գրաւելու հոգը յանձնուած է Նոծու զօրավարին, որ Օգու զօրավարին բանակին հարաւային կողմը պիտի գործէ եւ որ շատ աւելի մօտ է Բորթ-Արթուրի։ Բանակին յառաջացուած քանի մը փոխադրանաւեր յունիս 1ին հաւաքուած էին ճաբոնական նաւահանգիստի մը մէջ եւ հաւանական է որ անոնց հետ կը գտնուէին Վլատիվոստոքի նաւաբաժինին ընկղմած նաւերը։

Նիւ Չուանկ. — Ստոյգ աղբիւրէ առնուած տեղեկութեանց նայելով, իննսուն հազար Ճաբոններ Բորթ-Արթուրի շուրջը կը կռուին եւ եօթանասուն հազար ալ դէպ ի հիւսիս կը քալեն։

— Նիւ-Չուանկի հարաւային կողմէն քանի մը մղոն հեռուն ճաբոնական կարգ մը լրտեսներ ձերբակալուեցան։ Ռուսերը աւելի աչալուրջ են. կը հսկեն լրագիր տանողներուն վրայ։

Ֆէնկ-Հուանկ-Չէնկ. — Ռուսերը կը շարունակեն իրենց շարժումը Լիաօ-Եանկի հարաւային կողմը եւ Հայ-Չէնկի մէջ կը համախմբուին։ Կը կարծուի թէ առաջիկայ նախօրեակն է յարձակողական շարժումի մը ճաբոնական երկրորդ զօրաբանակին դէմ։ Ոչ ոք կ՚անգիտանայ ճաբոնական զօրաբանակին դէմ եղող զինուորներուն թիւը եւ հաւանական է որ Ռուսերը պիտի փորձեն բոլորովին մեկուսացնել ճաբոնական այդ զօրաբանակը։ Ռուսերը որոնք բաւական թնդանօթ ունին, շատ գործօն են այդ զօրաբանակին կողերուն վրայ։ Ընդհարումը մօտալուտ է։ Քուրօքի զօրավարը ամուր դիրք մը գրաւած է եւ կը յուսայ դիմադրել իր վրայ կատարուելիք յարձակումին։

Թոքիօ. — Յունիս 18ին Թա-Քաւ-Զանէն եկող ճաբոնական հետեւակներու եւ հեծեալներու շրջան պահակախումբ մը Ռուսերուն հանդիպեցաւ Չուքաքինկի մէջ՝ Սիւ-Եէնի արեւմուտքէն 36 մղոն հեռու։ Ուրիշ քանի մը կէտերու վրայ ընդհարումներ կատարուեցան։ Ռուսերէն յիսուն հոգի մեռան եւ երեք հոգի ալ գերի իյնան՝ բազմաթիւ զէնքերով։ Ճաբոնները ունեցան վեց մեռեալ։

ՉԵԶՈՔՆԵՐԸ

Վիեննայի չինական դեսպանը. — Չինու չէզոքութիւնը. — Ֆրանց Յոսէֆ կայսեր յայտարարութիւնը. — Ճաբոն եւ ամերիկեան հացկերոյթ մը. — Բաժակաճառ մը. — Ռուսիոյ բողոքը։

Վիեննա, 21 յունիս. — Ֆրանց Յոսէֆ կայսրը, երէկ, իր ներկայութեանը ընդունեց Վիեննայի չինական դեսպանը՝ Ու-Թայ-Չէնկ որ արձակուրդով պիտի մեկնէր։ Աւստրիոյ կայսրը գոհունակութիւն յայտնեց Չինաց կառավարութեան այն կրկնակի յայտարարութեանց համար թէ բացարձակապէս չէզոք պիտի մնայ ռուս-ճաբոնական պատերազմին ամբողջ տեւողութեան եւ թէ պիտի հսկէ Չինաց մէջ բարեկարգութեան եւ անդորրութեան պահպանման։ Կայսրը այդ առթիւ յայտարարեց թէ աւստրիական ճարտարագործութիւնը պատրաստ է իր աջակցութիւնը նուիրել, եթէ Չին պէտք ունենայ ռազմական նոր իրեղէններու։

Նիւ-Եորք. — Ուաշինկթընէն հեռագրելով կը հեռագրեն. — Ռուս դեսպան Քասինի կոմսը խնդրեց Մ. Նահանգաց արտաքին գործոց նախարար Պ. Հէյին որ Մ. Նահանգաց եւ Չինաց չէզոքութեան հետեւանքով, Ճաբոնի դեսպան Պ. Թաքահիրայի ուշադրութիւնը հրաւիրէ Ճաբոնի նաւային կցորդ Թաքէշիթայի հարիւրապետին խօսած բաժակաճառին համար՝ յունիս 1ին ամերիկեան Ընկերութեան մը կողմէ տրուած հացկերոյթին առթիւ։ Ատոր ներկայ էր նաեւ չինացի Բաւ-Լաւն իշխանը։ Նաւային կցորդը բաժակաճառին մէջ ճաբոններէն «պանզայ» (յաղթութիւն) ըսած եւ այդ բառը ջերմ ծափահարութիւններով ողջունուած էր։ Ռուս դեսպան Քասինի կոմսը կ՚ըսէ թէ ռուս դեսպանատան պաշտօնեաներէն մէկը այդ տեսակ արարքի մը մէջ եթէ գտնուած ըլլար, պիտի հրամայէր անոր որ քսանըչորս ժամէն հեռանայ երկրէն։

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՑԱՄԱՔԻ ՎՐԱՅ

ՊԵՏԵՐՍԲՈՒՐԿ, 24 յունիս. — Քուրօբաթքին զօրավարը հետեւեալը կը հեռագրէ. — «Ճաբոնները կը շարունակեն իրենց յառաջխաղացութիւնը։ Ճաբոնները՝ Սէ-Մա-Ցէի եւ Ռուսերն ալ Լիաօ գետին արեւելեան կողմէն ամրոցներ կը շինեն։ Չորս հազար Ռուսեր յարձակեցան Ճաբոններուն վրայ, բայց չկրցան յաղթել։ Ռուսերը Սիէն-Քա-Լիէն քաշուեցան։»

ԼՈՆՏՈՆ. — Ամէն կողմերէ առնուած հեռագիրներ կը ծանուցանեն թէ Ճաբոնները յարձակողականի սկսած են, որով մեծ ճակատամարտ մը մօտալուտ է։

ՎԻԵՆՆԱ. — Ռուսերուն հարաւային բանակին անձամբ կը հրամայէ Քուրօբաթքին զօրավարը։ Ճաբոնները երկու կողմէ նորէն յարձակեցան Տաշի-Չաօյի վրայ. անոր նպատակն է յարձակիլ Քորէայի կողմը Ռուսերուն գործողութեանց խարիսխին վրայ։

ԹՈՔԻՕ. — Նիւ-Չուանկի կողմը ճակատամարտ մը կը սպասուի. Քուրօքի եւ Օգու զօրավարներուն բանակները իրարու միացան։

ՀՌՈՄ. — Պատերազմէն դաշտէն առնուած տեղեկութեանց նայելով, Թա-Չի-Քիաօ-Կայի մէջ ռուսական ու ճաբոնական բանակները պատերազմի սկսած են։

ԼՈՆՏՈՆ. — Անգլիական թերթերու մէջ հրատարակուած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Նոծու զօրավարին հրամանատարութեան տակ գտնուած երրորդ զօրաբանակը, որ Թա-Քու-Զան ցամաք ելած էր, դէպի Հայ-Չէնկ ու Քայ-Չէու կը յառաջանայ։

ՊԵՏԵՐՍԲՈՒՐԿ. — Քուրօբաթքին զօրավարը կը հեռագրէ թէ Բին-Չէու գրաւելու ճաբոնական բանակը կը շարունակէ յառաջանալ դէպ ի հիւսիս։ Քուրօքի զօրավարը դադրեցուցած է իր յառաջխաղացումը դէպ ի Չիվիէն։ Քուրօբաթքին զօրավարը կը ծանուցանէ թէ ճամբայ ելած է դէպ ի նոյն քաղաքը։

ԼՈՆՏՈՆ. — Չէ-Ֆուէն կը հեռագրեն թէ Ճաբոնի բանակին յառաջապահները եւ ռուսական բանակը իրարու մօտեցեր են Թա-Չի-Չաօի մէջ։

ԲԱՐԻԶ. — Պետերսպուրկէն առնուած տեղեկութեանց նայելով, Քուրօբաթքին զօրավարը ծանուցեր է որ շուտով թնդանօթներ ղրկուին իրեն։

ԲՈՐԹ-ԱՐԹՈՒՐ

ԼՈՆՏՈՆ. — Բորթ-Արթուրի մէջ ուտելիքները կը նուազին։

ԲԱՐԻԶ. — Չէ-Ֆուէն առնուած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Բորթ-Արթուրի կողմէն շարունակ բուռն թնդանօթաձգութեան ձայներ կը լսուին։

ԼՈՆՏՈՆ. — Բորթ-Արթուրի ընդհանուր հրամանատար Շթէօսէլ զօրավարը երէկ օր իրարու վրայ քաղաքէն դուրս յարձակում կատարեց։

— Չէ-Ֆուէն թէեւ կը հեռագրուի թէ Ճաբոնները ծովէն ու ցամաքէն յարձակեր են Բորթ-Արթուրի վրայ, սակայն այդ մասին մանրամասնութիւն չի հաղորդուիր։

— Ռոյթեր կը ծանուցանէ թէ Ճաբոնները առայժմ պիտի չյարձակին Բորթ-Արթուրի վրայ։ Ճաբոնի բանակին նպատակը միայն արգիլել այդ քաղաքին եւ ռուսական բանակին միջեւ հաղորդակցութիւնները խզել։

— Գերմանիոյ զինուորական կցորդը, որ հիմա Լիաօ-Եանկ կը գտնուի, հեռագիր մը ուղղելով իր կառավարութեան, ծանուցեր է թէ Բորթ-Արթուր չորս ամիս պիտի կրնայ դիմանալ պաշարումի։

ԾՈՎԻ ՎՐԱՅ

ԲԱՐԻԶ. — Պալթիկի ռուսական նաւատորմին առաջին մասը վաղը ճամբայ պիտի ելլէ դէպ ի Ծայրագոյն Արեւելք։ Այդ մասը կը կազմեն ժամը 21էն 23 մղոն արագութիւն ունեցող եւ արագահար թնդանօթներով սպառազինուած մարտանաւեր։ Յայտնի չէ թէ նաւատորմին միւս մասը ե՞րբ ճամբայ պիտի ելլէ։

ԼՈՆՏՈՆ. — Չհաստատուեցաւ այն լուրը թէ Օխոտս մարզէն իր սպառազինումը խորտակուած ըլլայ Սատօ Մարու փոխադրանաւին մէջ։

ԲԵՐԼԻՆ. — Լոքալ Անցայկեր հեռագիր մը կը հրատարակէ՝ ծանուցանելով թէ Վլատիվոստոքի ռուսական նաւաբաժինը տեսնուեր է Հոքքայտոյի եւ Ցուգարուի առջեւ։

ԱՆԳԼԻԱ

Թիպէթի խնդիրը Երեսփ. Ժողովին մէջ. — Պ. Պրոտրիքի յայտարարութիւնները. — Սառա Պեռնար Լոնտոնի մէջ. — Կիներու կլիւպ. — Էտուարտ քաղաքը։

Լոնտոն, 21 յունիս. — Ասկէ քանի մը շաբաթ առաջ, անգլիական եւ ռուսական կառավարութիւններու միջեւ կարծիքներու փոխանակութիւն մը կատարուած էր Թիպէթի խնդրի մասին։ Երէկ, Երեսփ. Ժողովին մէջ, Հնդկաստանի նախարար Պ. Պրոտրիք հետեւեալ խօսքերով հաստատեց այդ համաձայնութիւնը. — «Ն. Վեհափառութեան կառավարութիւնը որոշած է, արշաւախումբը արտօնել յունիս 25ին Լհասայի վրայ քալելու, եթէ երբ ընդ այդ թուականին Թիպէթի կառավարութիւնը բանագնաց մը չղրկէ Կեանկ Չէ, լիազօր հանգամանքներով եւ Թիպէթի չինական ներկայացուցիչին ընկերակցութեամբ։ Ռուս կառավարութիւնը մինչ տեղեկութիւն տուած է բրիտանական դեսպանին, այն ընդհանուր մտադրութեանց եւ քաղաքական մեծ գիծերու մասին, որոնց հետեւիլ կ՚ուզէ Անգլիա Թիպէթի խնդրին մէջ, Անգլիոյ արտաքին գործոց նախարարը մինչ ռուսական դեսպանին իմաց տուած է Թիպէթի խնդրոյն նկատմամբ դահլիճին կողմէ տրուած որոշումները։ Անգլիական արշաւախումբին պետը, Եօնկհըզպէնտ գնդապետը, որ Կեանկ-Չէէն մեկնած էր, երթալ խորհրդակցելու համար Տօլա-Լամայի հետ յարաբերութիւն ունեցող Մաքտոնըլտ զօրավարին եւ Պութանի իշխանութեանց հետ, հիմա ճամբան կը գտնուի Կեանկ-Չէի ճամբուն վրայ, ուր ընդհանուր պիտի հասնին արշաւախումբին օգնութեան ղրկուած զօրքերը։»

— Թագաւորն ու Թագուհին երէկ լոնտոնեան թատրոնին մէջ ներկայ գտնուեցան Սառա Պեռնարի առաջին ներկայացման։

— Բեքզհիլի մէջ երէկ կատարուեցաւ բացումը կիներու յատուկ կլիւպի մը, որ 1200 անդամ ունի։ Այս կլիւպը զուտ գրական է եւ անգլիացի ու օտարազգի կիներ կրնան անդամակցիլ, բաւ է որ գեղեցիկ դպրութեան հետ կապ ունենան։

Վիեննա. — Ստոյգ աղբիւրէ կը ծանուցուի թէ Էտուարտ թագաւորը օգոստոսի կէսին Մարիէնպատ պիտի ժամանէ եւ թէ Ֆրանց Յոզէֆ կայսրը նոյն քաղաքը պիտի երթայ այցելութիւն տալու Անգլիոյ Թագաւորին։

ՄԱՐՈՔ

Համաձայնութիւն առեւանգուածներու մասին. — Ամերիկեան զրահաւորներ։

Թանժէր, 21 յունիս. — Վերջապէս կարելի եղաւ համաձայնութիւն գոյացնել Պ. Պ. Բերտիքարիսի ու Վարլէյի ազատման մասին, այս արդիւնքը ձեռք ձգելու համար, գոհացում տրուեցաւ Ռայսուլիի բոլոր պահանջումներուն։ Այս վերջինը անակնկալ կը թուի իր գտած անակնկալ յաջողութեան առջեւ։ Փրկանքին բաժանումը անհամաձայնութիւն առաջ բերած ըլլալ կը թուի աւազակապետին եւ իր ընկերներուն միջեւ։ Վերջին պահուն որոշուած էր որ առեւանգուածներուն յանձնումը կատարուէր չէզոք հողի մը վրայ, բայց անոր ցեղապետը հակառակեցաւ։ Մարոքի կառավարութեան կողմէ գրուեցաւ նոյն ցեղապետին, որպէս զի ամէն դիւրութիւն ընծայէ։

— Ճիպրալթարէն կը հեռագրեն թէ ամերիկեան չորս զրահաւորներ հոն հասած են Լիզպոնէն։ Թանժէր պիտի ուղեւորին ածուխի պաշար առնելէ յետոյ։

ՎԱՏԻԿԱՆ

Պապին ծրագիրը խնայողութեանց մասին. — Կարտինալներուն յատկացուած գումարները զեղչուած. — Դժգոհութիւն։

Հռոմ. 21 յունիս. — Պիոս Ժ. Պապը շատ զբաղած կը թուի Վատիկանի ելմտական կացութեամբ։ Ատենէ մը ի վեր խնայողութեանց ծրագիր մը ուսումնասիրելու վրայ է։ Այդ խնայողութեանց մէջ կը գտնուի զեղչումը կարտինալական ապրուստի ծախքին, որ Հռոմ բնակող իւրաքանչիւր կարտինալի համար 23,000 ֆրանք է։ Կարտինալներուն մեծագոյն մասը ուրիշ պաշտօններ ալ ունին, որոնք առնուազն 500 ֆրանք շահ կը ձգեն ամիսը, առանց հաշուի դնելու Վատիկանի կողմէ ձրիաբար տրուած ընդարձակ բնակարան մը։ Պապը կը խորհի կարտինալները բնակեցնել Վատիկանի շրջանակին մէջ, բնակութեան ծախքերը զգալապէս նուազեցնելու համար։ Սակայն կարտինալները շատ տրամադիր չեն թուիր այսպէս իրարու քով ապրելու, մասամբ կաշկանդելով իրենց շարժումներուն ազատութիւնը։ Ամառանոցներէն զրկուիլն ալ անհաճոյ կը թուի իրենց։ Սա ստոյգ է որ Եկեղեցին շատ մը ծախքերու կը հարկադրէ զիրենք, ինչպէս երկու ձի լծուած կառք նստելու պարտաւորութիւնը։ Պիոս Ժ. Պապը, Վենետիկի Պատրիարք եղած ատեն, 12,000 ֆրանք կը ստանար, բայց ձրիաբար կը բնակէր պատրիարքական պալատին մէջ եւ կառք մը ունէր իր տրամադրութեան տակ։ Կարտինալները նաեւ դիտել կուտան թէ կարտինալ ըլլալու ծախքը, կարճ խօսքով, 35,000 ֆրանքի գումար մը կը պահանջէ։ Մէկէ աւելի կարտինալներ փոխառութիւն ըրած եւ առանց պարտքերնին վճարելու մեռած են։ Վատիկանի շրջանակին մէջ բնակող եկեղեցական մը կը կարծէ թէ այս խնայողութիւնները ապագայ կարտինալներուն համար պիտի իրագործուին։

Ներքին Լուրեր

ՍԷԼԱՄԼԸՔԻ արարողութիւնը տեղի ունեցաւ երէկ Համիտիէ մզկիթին մէջ։ Վեհ. Սուլթանը կէս օրին նոյն մզկիթը գնաց փառաւոր հանդէսով եւ ուրբաթի աղօթքը կատարելէ ետքը Կայս. Պալատ դարձաւ։ Հիւրանոցին մէջ կը գտնուէին Անգլիոյ դեսպանը եւ առաջին թարգմանը, պուլկարական գործակատարը, Իտալիոյ դեսպանատան պահականուին սպաներէն Պ. Էլօյօ, Արմսթրոնկի նաւագործարանին ներկայացուցիչ Պ. Ֆոֆֆէր եւ քանի մը ուրիշ օտարազգի հիւրեր։ Ներկաներէն ամէնքն ալ սենեկապետ Էմին պէյի միջոցաւ արժանացան կայս. մեծարանաց։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՃԵԿՈՒՑՈՒՄ. — «Երէկ, ուրբաթ, Սէլամլըքի արարողութենէն ետքը, Վեհ. Սուլթանին կողմէ շնորհուած արտօնութեամբ, Անգլիոյ դեսպան Սըր Նիքոլաս Օ Քօնըր պատիւ ունեցաւ Ն. Վեհափառութեան ներկայանալու։

— «Պուլկարիոյ գործակատար Նաչէվիչ էֆ. ալ Վեհ. Սուլթանին կողմէ ընդունուելու պատւոյն արժանացաւ։

ՕՍՄ. ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ. — Կայս. Իրատէ մը հրամայեց անգլիացի ու ամերիկացի երեսուն մեքենավարներ պաշտօնի կոչել՝ Թորփիլանաւերուն մէջ ծառայելու համար։ Ասոնք պիտի ընտրուին Քրամբի եւ Արմսթրոնկի նաւագործարաններուն կողմէ մեքենավարներէն։

ԽՏԻՎԻՆ ԿԻՆԸ. — Առաջին միւսահիպ Ճէվհէր աղա, այսօր Զաւալլըքը երթալով, Վեհ. Սուլթանին կայս. բարեւները հաղորդեց Խտիվին կնոջը։

ԴՐՈՇՄԱԹՈՒՂԹԻ նոր օրէնքին տրամադրութեանց համաձայն նոր հաստատուելիք մէկ քանի տեսակ դրոշմաթուղթերը մինչեւ որ տպագրուին եւ հրատարակուին, հիմակուան դրոշմաթուղթերով նոր օրէնքին տրամադրութիւնները գործադրելու մասին հրահանգ խնդրուեցաւ ձեռնհաս պաշտօնարանէն։

— Ելմտական նախարարութիւնը եւ Հանրային Պարտքի վարչութիւնը պաշտօնեաներ ընտրեցին՝ դրոշմաթուղթի նոր օրէնքին համաձայն քննութիւններ կատարելու ընկերութեանց, առեւտրական ու ելմտական եւ դրամական հաստատութեանց մօտ։ Ասոնք յուլիսէն սկսեալ իրենց պաշտօնին պիտի ձեռնարկեն։

— Փողերանոցի վարչութիւնը պատրաստեց նոր դրոշմաթուղթերուն կաղապարները։

ՄԱՀ ՌԻԶԱ ՓԱՇԱՅԻ. — Գաղթականներու յանձնաժողովին ատենապետ վախճանեալ Րիզա փաշայի յուղարկաւորութիւնը երէկ կատարուեցաւ մեծ հանդէսով։ Մարմինը Պայազիտի ջամիէն Սկիւտար փոխադրուելով, հոն ամփոփուեցաւ հօրը՝ Իսմէթ փաշայի գերեզմանին մօտ։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ԹՈՒՆԷԼԸ. — Հանրօգուտ շինութեանց Նախարարը ձեռնհաս պաշտօնարանին յանձնեց՝ Ղալաթիոյ թունելին մենաշնորհին պայմանաժամը աւարտելու թուականէն եօթնեւտասնըհինգ տարի եւս երկարելու խնդրոյն վերաբերեալ իր պատրաստած տեղեկագիրը։

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ Ընկերութեան բաժնետէրերուն ընդհանուր ժողովը երէկ գումարուեցաւ Օսմ. Պանքային մէջ՝ վարչական Խորհուրդին նախագահ Նորատունկեան Գաբրիէլ էֆ.ի նախագահութեամբ։ Ն. Վսեմութիւնը բանախօսութիւն մը արտասանելով պարզեց Ընկերութեան զարգացման վիճակը, գործառնութեանց ընդարձակուիլը, նահանգներուն մէջ հարիւր վաթսուն երկու ճիւղերու բացուիլը եւ այլն։ Ընդհանուր գոհունակութեան արժանի է Օսմ. Ապահովագրական Ընկերութեան այդ ծաղկեալ վիճակը՝ վարչական Խորհուրդին կողմէ ձեռք առնուած իմաստուն միջոցներուն շնորհիւ։ Ժողովը մեծամասնութեամբ ընդունեց հաշուեցոյցը եւ վարչական Խորհուրդին բոլոր առաջարկութիւնները։ Վերջացող 1903ի տարեշրջանին մէջ Ընկերութիւնը իբրեւ ապահովագին 75,537 ոսկի գանձած է, մինչդեռ նախորդ տարին 80,278 էր։ Ուրիշ Ընկերութեանց տրուած մասնակցութեան բաժինը եւ գալիք տարիներու ապահովագինները զեղչելէ ետքը, այս տարի Ընկերութեան բաժինն ինկած է 46,890 ոսկի, մինչդեռ նախորդ տարին 47,996 էր։ Հրդեհներու համար 1903ին 40,254 ոսկի տրուած է, նախորդ տարին 31,525 էր։ Այդ գումարին 12,182ը վճարած են մասնակցող միւս Ընկերութիւնները, որով Օսմ. Ապահովագրական Ընկերութեան բաժինն 28,072 ոսկի ինկած է։ Նախորդ տարին եղած էր 20,800։ Փոխադրութեանց ճիւղէն 780 ոսկի գոյացած է։ Կենաց ճիւղը, նախորդ տարուան պէս, կը բաղկանայ կառավարական պաշտօնարանի մը պաշտօնեաներուն ապահովագրութեան մասնակցութենէն. գոյացած հասոյթն է 1844 ոսկի։ Կատարուած հատուցումն է 400 ոսկի։ Ընկերութեան 1903 տարուան շահն է 10102 ոսկի, մէջը ըլլալով նաեւ նախորդ տարիէն մնացած 43 ոսկին։ Յուլիս մէկէն սկսեալ 22 ղրուշ ոսկեդրամ շահաբաժին պիտի վճարուի։

ՅՈՒՆԱՑ Ս. Պատրիարքը երէկ առաւօտ դատական եւ կրօնական գործոց նախարարին ապարանքը երթալով, տեսակցեցաւ Ն. Բարձրութեան հետ։

ՀԱՑԻ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆ.— Քաղաքապետութիւնը անցեալ օրը, փուռի մը մէջ կատարել տուաւ մեքենայի միջոցաւ հացի խմոր թրելու գործողութիւնը՝ քաղաքապետութեան Խորհուրդին երկու անդամներուն եւ ջաղացպաններու ու հացագործներու ներկայութեանը։ Հաստատուեցաւ որ խմորը կարելի է թրել քսան վայրկեանի մէջ, թէ աղտոտ տարրեր կարելի չէ որ խմորին մէջ մտնեն եւ թէ առանց օտար ալիւրի, տեղական ալիւրով պատրաստուած խմորէն ալ ըսպիտակ ու ախորժ հաց կարելի է պատրաստել։ Ներկաները տեղեկագիր մը պատրաստեցին եւ նոյն խմորով շինուած հացով մը մատուցին ձեռնհաս պաշտօնատարներուն։

ՍԵԼԱՆԻԿԻ Յոյներէն Բեդրօ Քօֆթէ[illegible] որ անցեալ շաբթու մեռաւ, հարիւր [illegible] կտակեր է Սելանիկի յունական [illegible] աններուն, 50՝ Բուլղարի վար[illegible] [illegible]ներուն եւ 20 ական ալ Կէվկէլիի, [illegible]ֆէրիճէի, Գաթէրինի եւ Լիչտանի [illegible]ժարաններուն։ Հարստութեան մնացած մասը երկուքի պիտի բաժնուի. մէկ մասը պանքայի մը պիտի յանձնուի եւ միւսով ալ վիճակահանութիւն ունեցող պարտաթուղթեր պիտի գնուին։ Տոկոսները պիտի յատկացուին Բուլղարի կարօտ Յոյներուն։ Վիճակահանութենէն շահուած պարգեւները այդ դրամագլուխին վրայ պիտի բարդուին։

ՊԷՇԻՔԹԱՇ.— Փաշա Մահալլէսի Յունաց եկեղեցիին դիմացը աղբիւր մը պիտի շինուի կայս. Իրատէի մը համաձայն։

ԱՆԱՏՈԼԸԻ երկաթուղիին 23րդ շաբաթուան հասոյթը իւրաքանչիւր քիլոմէթրի համար սոյնն եղաւ.— Հայտար Փաշա–Էնկիւրիի գիծ (578 քիլոմէթր) 8,833 ֆր. նախորդ տարիէն 1,931 պակաս եւ միւս շաբաթներէն ալ 961։ Էսկիշէհր–Գոնիայի գիծ (445 քիլոմէթր) 3,327, նախորդ տարիէն 904 պակաս եւ միւս շաբաթներէն ալ 2,048։

ՔՕՆԿՈՒԼՏԱՔԻ մէջ ձերբակալուեր է Մէհրաբ անուն անձ մը՝ որ Անաստաս Ճօրճօրալեան սպանողներէն մէկը եղած է, եւ թէ խոստովանած ալ է իր ոճիրը։ Ոճրագործը ձերբակալուեր է այն պահուն երբ հիւղակ մը կը գտնուէր ուտելիք առնելու իր ընկերներուն, որոնք անտառներուն մէջ ապաստանած էին։ Այս վերջինները չեն ձերբակալուած դեռ։

ԿՈՐՍՈՒԱԾ ԱՌԱԳԱՍՏԱՆԱՒԸ.— Այս պահուս Աթէնքի դատարանին առջեւ խորհրդաւոր դատ մը կը տեսնուի։ Տրիպոլիսցի վաճառական մը, Վարօբալօս, Աթէնքի ոստիկանութեան հետեւեալ պարագաները յայտներ է։ — Աւետիս Պաթիկեան անուն Հայ մը, որ հաշիշի առեւտուր կ'ընէ Տրիպոլիսի եւ Եգիպտոսի միջեւ, ասկէ առաջ Անաստաս Մանոլաքիի սեփական մէկ առագաստանաւը կը վարձէ, զոր կը բեռնաւորէ մեծ քանակութեամբ հաշիշով, եւ ինք ալ մէջը կը նստի՝ Պինկազի երթալու համար։ Անկէ ետքը, հայ վաճառականը Յունաստան կուգայ, եւ կը շարունակէ իր վաճառականութիւնը, բայց առագաստանաւը, եւ նաւաստիները կը կորսուին։ Ասիկա յայտնելուն, Պաթիկեան կը ձերբակալուի, որ կը յայտնէ թէ նաւը խրած էր Պինկազիէն վեց ժամ հեռու տեղ մը եւ թէ ինք ցամաք կ'ելլէ նաւաստիներուն հետ եւ ապրանքն ալ կ'ազատէ, զոր յետոյ իր որոշեալ տեղը կը տանի։ Աւելցուցեր է նաեւ թէ նաւապետը եւ նաւաստիները չէ տեսած անկէ ի վեր։ Պաթիկեան կ'ըսէ թէ Տրիպոլիսցի յոյն վաճառականին կողմէ առագաստանաւուն նաւաստիներուն դէմ եղած ամբաստանութիւնը թէ առագաստանաւը դիտմամբ խրել տուեր է, չարակամութեան պէտք է վերագրել, եւ թէ ատիկա պարզապէս յերիւրանք մըն է, աւելցնելով Պաթիկեան առեւտուր չէր ըներ անոր հետ։

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԱԶԴ.—Օսմ. ապահովագրական ընդհանուր Ընկերութեան բաժնետէրերուն կը ծանուցուի թէ 1904 յունիս 24ին գումարուած Ընդհանուր Ժողովին որոշումով, մէկ բաժնեթուղթին համար 22 ղրուշ ոսկեդրամ շահաբաժին պիտի վճարուի, յառաջիկայ յուլիս 1էն սկսեալ, թիւ 7 կտրոնին յանձնումի փոխարէն։ Վճարումը պիտի կատարուի Օսմ. Կայս. Պանքայի կողմէ։

Կ. Պոլիս, 25 յունիս 1904 1—3

ԱՄԱՌՆԱՅԻՆ ԹԱՏՐՈՆ

Հասան էֆէնտիի Օսմանեան Կատակերգակ խումբը այս գիշեր ներկայացում պիտի տայ Բանկալթիի Jardin des fleurs պարտէզին ամառնային թատրոնին մէջ, ուր իր առաջին ներկայացումը, նախորդ շաբթուն, հանդիսականներու խուռն բազմութիւն մը համախմբած էր։ Այս գիշեր ներկայացուելիք խաղն է ՉԻՖԹՃԻ ՏԻՒՑԻՆԻՆԻ (Une noce de cultivateur), ծիծաղաշարժ զաւէտի 4 արարուածով, որուն պիտի յաջորդէ զաւեշտ մը։ Պիտի երգուին նաեւ քանթօներ եւ շարքըներ՝ խումբին երգչուհիներուն կողմէ։ Միջնարարներուն, պարտէզին արեւելեան ու եւրոպական նուագախումբերը պիտի նուագեն փոխն ի փոխ։

Թատրոնին գիներն են՝ Թիկնաթոռ 15, նստարան 10 եւ աթոռ 5 ղրշ.։

Ներկայացումը պիտի սկսի գիշերուան ժամ 2½ին։

Տես չորրորդ երես Բարմէլ Օրիանթալի գինիի եւ գոնեաքի ծանուցումը

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ս. Պատրիարքը, երէկ, այցելեց Գումգաբուի եւ Եէնիգաբուի երկսեռ վարժարանները, ընկերակցութեամբ Պատրիարքարանի արձանագրութեան դիւանի Տեսուչ եւ Մայր եկեղեցիի Թաղ. Խորհուրդի ատենապետ Մելիքեան Մկրտիչ էֆ.ի։ Նախ գնաց Մայր վարժարան։ Տեսչարանին մէջ պահ մը հանգստանալէ յետոյ, Ն. Սրբազնութիւնը այցելեց բոլոր դասարանները եւ աշակերտներու ուսմանց նօթերը աչքէ անցնելով, անոնց կարողութիւնները քննեց եւ հարցումներ ըրաւ։ Աշակերտները երգեր երգեցին եւ արտասանութիւններ ըրին։ Յետոյ Ս. Պատրիարքը Մելիքեան էֆ.ի հետ գնաց Եէնիգաբուի վարժարանը։ Ն. Սրբազնութիւնը նախ եկեղեցի մտաւ եւ աղօթեց. ապա աղջկանց Հայկանուշեան վարժարանը գնաց, ուր աշակերտուհիները Ս. Պատրիարքին ձօնեալ երգ մը երգեցին եւ աշակերտուհիներէն մէկը ուղերձ մը կարդաց։ Ս. Պատրիարքը նոյներէն լեզուին վրայ քանի մը հարցումներ ուղղեց աշակերտուհիներուն։ Վարժարանին խարխուլ վիճակը նկատողութեան առնուեցաւ եւ հիմնական նորոգութեան մը պէտքը շեշտուեցաւ։ Ս. Պատրիարքը յետոյ անցաւ մանչերու վարժարանը, ուր աշակերտ մը ուղերձ մը արտասանեց։ Աշակերտուհիներէն մէկը դաշնակի վրայ անեց Համիտիյէ քայլերգը, որ ունկնդրուեցաւ յոտնկայս։ Վեհափառ Սուլթանին ձօնեալ երկու ուրիշ Թուրքերէն երգեր ալ երգուեցան աշակերտուհիներուն կողմէ։ Մանկապարտէզին աղաք խաղերու պարեր կատարեցին մանչերու վարժարանին մէջ. նաեւ մարմնամարզի փորձեր։ Յետոյ Ս. Պատրիարքը աշակերտներու ուղղուած խրատական մը խօսեցաւ եւ բացատրեց թէ մաքի կրթութենէն աւելի պէտք է սրտի կրթութիւնը։ Յետոյ ամէնքը օրհնելով մեկնեցաւ։ Ն. Սրբազնութիւնը յետոյ այցելեց Գումգաբուի Ս. Լուսաւորչեան աղջկանց վարժարանը, ուր քննեց աշակերտուհիները, որոնք երգեր երգեցին եւ արտասանութիւններ ըրին։ Ս. Պատրիարքը, իր այցելած վարժարաններուն բոլոր աշակերտուհիներուն շաքար բաշխել տուաւ, ըստ սովորութեան։

— Կ'իմանանք թէ ծանօթ երգահան հանգուցեալ Չուհաճեանի յուշարձանին շինութեան համար վերջնական կարգադրութիւն մը եղած է։ Յուշարձանը պիտի շինուի Իզմիրի մէջ, ծանօթ յոյն արուեստագէտի մը կողմէ, 27 ոսկի ծախքով։ Յուշարձանը կը ներկայացնէ կոթող մը, որուն մէկ կողմը կան նուագարաններ, երգահանին ստացած դափնեայ պսակը՝ Զէմիրէ օպերային համար, կոթողին վերեւ՝ իր շինած օպերաներուն հաւաքածոն եւ անոր վրայ ալ իր կիսարձանը։ Իզմիրի մէջ մասնախումբ մը կազմուած է, որ պիտի հսկէ այն յուշարձանին շինութեան գործին վրայ։

—Թէհրանէն հաղորդուած տեղեկութեանց նայելով, Պարսկաստանի մէջ, այսօր, մօտաւոր հաշուով, 100 հազար Հայեր կան, ցրուած երկրին այլեւայլ մասերուն մէջ։ Պարսկաստանի գրեթէ բոլոր գլխաւոր քաղաքներուն մէջ կան երկսեռ վարժարաններ, թէեւ մեծամասնութիւնը նիւթապէս ապահով վիճակ մը չունի։ Այս քաղաքներն են Թէհրան, Մարաղա, Ուրմիա, Համատան, Նոր Ջուղա, Ղազվին, Ռէշտ, Էնզէլի եւն.։ Տեղեր ալ կը գտնուին, ուր ուսման եւ կրթութեան վրայ գաղափար ունեցող շատ քիչ կայ, մեծ մասը գիւղացի ըլլալով կը պարապին երկրագործութեամբ եւ այգեգործութեամբ։ Այդ անկիւններուն մէջ ապրող Պարսկահայերը ընդհանրապէս խառն լեզուով կը խօսին։ Դպրոցները կը կառավարուին հոգաբարձութիւններու ձեռքով։ Պարսիկ կառավարութիւնը Դաւրէժի եւ Թէհրանի դպրոցներուն տարեկան նպաստ կուտայ 40 ոսկի, ինչպէս նաեւ 400ական ռուբլի ալ կ'ընդունին ռուսական կառավարութենէն՝ ռուսերէն լեզուի ուսուցման համար։ Պարսկահայերը ունին բարեգործական հաստատութիւններ, Դաւրէժի, Թէհրանի եւ Ռէշտի մէջ ընթերցարան գրադարաններ։ Նոյն քաղաքներուն ինչպէս նաեւ Մարաղայի եւ Սպահանի մէջ՝ հակալքոլական ընկերութիւն։ Դաւրէժ, Ջուղայ, Թէհրան կան ազգատուններ, թատերասէրներու խումբեր, խնայողական ընկերութիւն։ Վերջերս Ջուղայի մէջ սկսեր է հրատարակուիլ Նոր Ջուղայի Լրաբեր անունով ամսաթերթ մը։ Ուրիշ հայերէն թերթ չի հրատարակուիր Պարսկաստանի մէջ։

—Դաստիարակչական Խորհուրդը երէկ գումարուեցաւ Պատրիարքարանի մէջ, նախագահութեամբ Դուրեան Տ. Ղեւոնդ վարդապետի եւ զբաղեցաւ ամսական վճարներու կարգադրութիւններով։

— Ուսումնական Խորհուրդը իր շաբթական նիստը կազմեց երէկ Ղալաթիոյ Խորհրդարանը։ — 1. Ըստ հրաւիրման, Պէօյուքտէրէի Թաղ. Խորհուրդէն Մաքսուտ էֆ. Հարենց ներկայացաւ, եւ Խորհուրդը ուշադրութեան առնելով Սարըեարի Ս. Մեսրոպեան վարժարանի վերաբացման խնդիրը, հաստատեց նոյն դպրոցի բացման պէտքը եւ համախորհուրդ հոգաբարձութիւն մը կազմեց մատակարարելու համար դպրոցը։ Հոգաբարձութեան անդամ կարգուեցան տեարք Աղարթմաճեան, Համբարձում Բնկրեան, Մաքսուտ Ճիլաճեան, Միհրան Հալաճեան, Միսաք Նազարէթեան։ Այս առթիւ յանձնուեցաւ Թաղ. Խորհրդոյ նորակազմ հոգաբարձութիւնը հրաւիրել ի պաշտօն եւ անոր հետ բանակցութեամբ վարժարանը վերաբանալ պէտք եղած կարգադրութիւններն ընելով եւ յայտագրել Խորհրդոյ։ — 2. Հարցաքննութեանց հրահանգին տրամադրութեանց համաձայն, որոշուած ըլլալով շրջանաւարտներու քննութիւնը կատարել յունիսի վերջերը կամ յուլիսի սկիզբները, Խորհուրդը արժան դատեց քննութիւններն սկսիլ յունիս 29ի երկուշաբթի օրէն եւ շրջանակներու բաժանման, քննիչներու, ինչպէս նաեւ քննութեանց միւս օրերու եւ առարկաներու որոշման վերջնական անօրինութիւնը յառաջիկայ յաջորդ նիստին։ — 3. Գարաթալի վարժարանին անցեալ ատենաշրջանի ուսուցչուհւոյն կողմէ խնդրագրով մը գանգատ բարձուած ըլլալով թէ արձակուրդի թոշակը դեռ անվճար կը մնայ, որոշուեցաւ յանձնարարել Թաղ. Խորհրդոյ՝ հատուցանել նոյն թոշակը եւ վերջ տալ խնդրոյն։ — 4. Խորհուրդը ուշադրութեան առնելով Խաչիկ էֆ. Արապաճեանի եւ Օր. Զապել Օհանեանի խնդրագրերը եւ ներկայացուած բարի վարուց եւ պաշտօնավարութեանց վկայականներէն ստուգելով որ խնդրարկուները իբրեւ ատեն տարիներ ուսուցչութեամբ զբաղած են ազգային վարժարանաց մէջ, արժան դատեց, ըստ որոշման Քաղ. Ժողովոյ եւ 1903 յունիս 13 թուականաւ Ս. Պատրիարքին հրամանագրին համաձայն օգնական ուսուցչի եւ վարժուհիի վկայական ալ տալ անոնց, պայմանաւ որ պաշտօնավարեն ատորական նախակրթարանաց միայն ստորին դասընթացքին մէջ։

—Ս. Փրկչի որբանոցին նկատմամբ ինչ ինչ կարգադրութիւններ ընելու եւ ծնողք ունեցող կարգ մը որբեր իրենց տէրերուն յանձնելու մասին անօրինութիւններ եղան։ Այս մասին պաշտօն յանձնուած է Թէլեան Բարթող էֆ.ի, որ խնամակալութեան ատենապետ Բանիկեան էֆ ի հետ պէտք եղած միջոցներուն վրայ պիտի խորհի։

—Խասգիւղի Գալֆաեան որբանոցին ընդհանուր վերանորոգութեան համար մանրամասն տեղեկագիր մը պատրաստուած է ճարտարապետ Սաեփան էֆ. Համամճեան, որով կը հաստատէ թէ ապահով եւ հաստատուն են հիմերը, հետեւաբար կարելի է նոր յարկ մը աւելցնել վրան, ննջարանի համար եւ արդի ննջարանի սենեակները իբրեւ դասարան գործածել։ Շէնքին մէկ քանի մասերուն վրայ ալ նորոգութիւններ պիտի կատարուին եւ ընդհանուր ծախքը 700 ոսկիէն աւելի չպիտի ըլլայ։

—Տնտեսական Խորհուրդը Ս. Պատրիարքին ներկայացուցած է ցանկը այն ազգ. հաստատութեանց, որոնք սկիզբէն ի վեր Ազգ. Պատրիարքարանի հաշիւ չեն տուած եւ ասոնց մասին անօրինութիւն մը խնդրած է։

—Սկիւտարի Քաղաքական Ժողովէն հրաժարած երեք անդամներուն տեղ նորեր ընտրուած եւ Պատրիարքարան տեղեկագրուած են։

—Սելանիկի մասնաւոր հոգաբարձութիւնը, տեղւոյն եկեղեցիին եւ վարժարանին կիսատ մնացած շինութիւնները աւարտելու համար, Պատրիարքարանէն ժապաւէնով տոմար մը խնդրած է։

—Սիլիվրիի Թաղ. Խորհուրդը խնդրած է Պատրիարքարանէն, որպէս զի տիրացու Երուանդ Դանիէլեանը տեղւոյն եկեղեցիին վրայ քահանայ ձեռնադրուի։

—Դոնեալի Պատր. փոխանորդ Տ. Վահրիճ Վ. Պոլիս եկած է։

—Ս. Գրիգոր Լուսաւորչի տօնին պատճառաւ Պատրիարքարանը այսօր գոց կը մնայ։

—Զարանճաղի եւ Զմկածաղի առաջնորդ Տ. Կարէն վարդապետ Եղիազեան հրաժարական գրեր է Ս. Պատրիարքին, խնդրելով որ Կարմիր վանքը քաշուելու արտօնութիւն տրուի իրեն։

—Աղեքսանդրիոյ ազգատախնամ մարմինը, շաբաթական մնայուն վիճակահանութեան մը գաղափարը յղանալով՝ այդ ձեռնարկութեան իրաւունքը ծախեր է յոյն սեղանաւորի մը, շաբաթական 8 անգլ. ոսկիի փոխարէն։ Ազգատախնամը տարեկան 400 ոսկիէն աւելի զուտ հասոյթ մը պիտի ունենայ այսպէս։

—Վիէննական Մխիթարեաններէն Հ. Գարեգին Վ. Գարանֆիլեան հայերէնի թարգմանած է Տանըմարքացի բրօֆէսէօր Հէլկէր Բէթէրսընի «Նպաստ մը հայ լեզուի պատմութեան» ուսումնասիրութիւնը, որ այս օրերս հրատարակուած է Վիէննայի Մխիթարեանց տպարանէն։ Այս հատորին կցուած է իբրեւ յաւելուած, հեղինակին հայերէն լեզուաւ գրած մէկ յօդուածը, որ նախապէս հրատարակուած է Հանդէս Ամսօրեայի մէջ։

Ս. ՓՐԿՉԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հոգաբարձութիւնս շնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ Յարութիւն էֆ. Կ. Պալաեան՝ ընդ Օր. Արմենուհի Յ. Գոբակէօզեանի ամուսնութեան առթիւ բարեհաճած է նուիրել Հիւանդանոցիս հազար հինգ հարիւր ղրուշ։ Տեարք եղբարք Փարամճեան 324, Տէր եւ Տիկին Տոքթ. Վահրամ էֆ. Թարգմանեան 216 ղրուշ։

Նոյնպէս Հոգաբարձութիւնս շնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ՝ Օր. Արմենուհի Յ. Գոբակէօզեան իր ամուսնութեան առթիւ ի յիշատակ իր հանգուցեալ հօր Յովսէփ էֆ. Գոբակէօզեանի նուիրած է Հիւանդանոցիս քսան օսմ. ոսկի։

ԱԶԴ.—Ղալաթիոյ Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ Խնամակալութիւնը կը ծանուցանէ թէ յառաջիկայ կիրակի, 13 յունիս 1904, Ս. Եկեղեցւոյս տօնախմբութեան առթիւ, Ամենապատիւ Սրբազան Պատրիարք Հայրը հանդերձեալ է հանդիսաւոր Ս. Պատարագ մատուցանել եւ իր հոգեշունչ եւ պերճախօս քարոզութեամբն հաւատացեալ բարեպաշտ ուխտաւորները հոգեւորապէս մխիթարել։ (Խնամակալութիւն)

Ղալաթիա, 9 յունիս 904

Ծանօթ.— Սկզբնաւորութիւն ժամերգութեանց ի ժամ 11, Ս. Պատարագի՝ 2։

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍ ՏԸ ՔՈՆՍԹԱՆԹԻՆՈՓԼ)

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՃԱՊՈՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՊԵՏԵՐՍԲՈՒՐԿ, 24 յունիս.—Քուրոբաթքին զօրավարը յունիս 22 թուականով հետեւեալը կը հեռագրէ Ցարին.— «Ճափոնական բանակը Ջին-Չէուէն (Բիւ-Չէու) աստիճանաբար կը յառաջանայ դէպ ի հիւսիս։ Քուրոքի զօրավարին բանակին յառաջացումը դադրեցաւ, հաւանօրէն երկու բանակներուն յառաջապահներուն ոյժերը հաւասարեցնելու նպատակով։ Թշնամիին առաջ քշող յառաջապահները կը բաղկանան հետեւակներու զօրաբաժինէ մը եւ քանի մը հեծելագունդերէ՝ Սիու-Եէնի կողմէն եւ ինը հեծելագունդերէ, բազմաթիւ հետեւակներու օգնութեամբ՝ հարաւային կողմէն։»

—Սախարով զօրավարը կը հեռագրէ յունիս 22 թուականով.— «Յունիս 22ի իրիկունը Ճափոնական յառաջապահները տարածուեցան դէպի Սիւէն-Չոէնի հիւսիսային կողմը վեց քիլոմէթրի չափ Լիա-Թունկի Թերակղզիին արեւմտեան եզերքէն մինչեւ լեռներուն ստորոտը երկարող գիծի մը վրայ։ Յունիս 23ի առաւօտուն Թշնամին վերսկսաւ յառաջանալ, Ռուս սպայ մը եւ երեք զինուոր վիրաւորուեցան։ Յունիս 22ին Ջի-Բան-Լինի կիրճը գտնուող Ճափոնները հոն կեցած են առանց նոր յարձակում մը ձեռնարկելու։ Ֆենկ-Հուանկ-Չէնկի կողմը որ եւ է փոփոխութիւն չկայ։»

ԹՈՔԻՕ.— Ռուէթէր կը ծանուցանէ թէ անցեալ երեքշաբթի 4000 Ռուսեր յարձակեր են Աէանկ-Եանկին վրայ, բայց ետ մղուելով դէպի Ջի-Ան-Բայ-Լինկ քաշուեր են։ Ռուսերը այդ ճակատամարտին մէջ 25 մեռեալ ու վիրաւոր ունեցեր են։ Ճափոններուն կորուստը յայտնի չէ։

ՆԻՒՈՒ-ՉՈՒԱՆԿ.— Ռուէթէր կ'ըսէ թէ երէկուընէ ի վեր նոր ամրոցներ կառուցուած են Լիաօ գետին արեւելեան կողմը. կը հաստատուի թէ ռուսական մեծ զօրութիւն մը, Քուրոբաթքին զօրավարին հրամանատարութեանը տակ, կը գտնուի Նիւ-Չուանկէն ութ մղոն հեռուն եւ կը պատրաստուի դէպ ի Բայ-Չէու քալելու։

ԼՈՆՏՈՆ.— Չէ-Ֆուէն կը հեռագրեն Ռուէթէրի թէ առջի գիշեր եւ այս առաւօտ Բորթ-Արթուրի կողմէն բաւական թնդանօթաձգութեան ձայներ լսուեր են քանի մը ժամ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Էտուարտ Թագաւորը երէկ իրիկուն Քիլ ուղեւորեցաւ։

ՉԵԹԻՆԵԷ.— Երէկ մեծ հացկերոյթ մը տրուեցաւ ի պատիւ Պ. Նէնատովիչի, մասնաւոր դեսպան Սերպիոյ Թագաւորին։ Սեւ Լերան իշխանը Տանիլօ պատուանշանին երկրորդ կարգը տուաւ Պ. Նէնատովիչի։

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՈՆԱԼ)

ԼՈՆՏՈՆ, 24 յունիս.— Թոքիոյէն հեռագիր մը կը հերքէ Օեամա մարէշալին մահուան լուրը։

ՊԵՏԵՐՍԲՈՒՐԿ.—Քուրոբաթքին զօրավարը Լեաօ-Եանկի հարաւային կողմը ժամանեց եւ անձամբ ստանձնեց հրամանատարութիւնը այն բանակին որ Քուրոքի զօրավարին բանակին դէմ պիտի գործէ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Ճափոնները կը պատրաստեն յարձակում մը ընել Թա–Չէ–Բիաօյի կոլերուն վրայ երկու կողմէն, որպէս զի իրենց գործողութեանց խարիսխը Նիւ-Չուանկ փոխադրեն։

—Քուրոքի եւ Օքու զօրավարներուն բանակները երբ միանան, վճռական մեծ ճակատամարտ մը տեղի պիտի ունենայ։

—Չէ-Ֆուէն կը հեռագրեն թէ առջի գիշեր բաւական թնդանօթաձգութեան ձայներ լսուեր են Բորթ-Արթուրի կողմէն։

ՀՌՈՄ.—Ումպէրթօ Թագաւորին աճիւնները այսօր վերջնական գերեզմանը փոխադրուեցան։ Թագաւորը եւ բոլոր նախարարները ներկայ էին այդ արարողութեան։

ՓԱՐԻԶ.—Հայթիի ֆրանսական դեսպանը նախատուած ըլլալով, ֆրանսական կառավարութիւնը զրահաւոր մը ղրկեց Հայթի, պահանջուած գոհացումն ստանալու։

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

ՕՍՄ. ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՔԻ

ԱԶԴ. — Հանր. Պարտքի Վարչութիւնը նուազուրդի կը դնէ չորս հարիւր վաթսուն մեծ չէքի կաղնիփայտի հայթայթումը, ցուցուած նմոյշին համաձայն։ Փայտերը, Պոլիս, Օսմ. Հանր. Պարտքի պիտի յանձնուին անծախս.

10 չէքի՝ կեդրոնի վարչութեան համար։

250 չէքի՝ մինչ անծախս՝ դրօշմաթուղթի ապարանին համար։

30 չէքի՝ անծախս՝ Զինարանին համար։

170 չէքի՝ անծախս՝ Դաւուտ-Փաշայի աղի մթերանոցին համար։

Առժամեայ նուազուրդը տեղի պիտի ունենայ 19/2 յունիս, չորեքշաբթի օր, կէս օրէն առաջ ժամը 2էն սկսեալ՝ մինչեւ կէս օրէն ետքը ժամը 3։ Վերջնական նուազուրդը տեղի պիտի ունենայ առնուազն 3 % զեղչով մը՝ առժամեայ նուազուրդին փակումէն վերջը մինչեւ երեք օր։ Երրորդ օրը՝ 22/5 յունիս՝ դիմումները պիտի լսուին մինչեւ կէս օրէն ետքը ժամը 3։ Այն անձերը, որոնք կ'ուզեն մասնակցիլ նուազուրդին, պարտին Վարչութեան կեդր. դրամարկղը ի պահ դնել, իբր երաշխաւորութեան գումար, իրենց ընելիք հայթայթումին հարիւրին 10ը հէչուն դրամով։ Խնդրագիրները պէտք է մատուցուին կեդր. Վարչութեան կնքուած պահարանով։ Յանձնառութեանց պայմաններուն այս օրուընէ սկսեալ կարելի է տեղեկանալ Խնայողութեան դիւանին մէջ, կէս օրէն առաջ ժամը 2էն սկսեալ մինչեւ կէս օրէն ետքը ժամը 3։

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

10/23 յունիս 1904/ 1320 2—9

ԱԶԴ.— Օսմ. Միացեալ փոխառութեան պարտուց առժամեայ արժեթուղթերու (scrip) տէրերուն, ինչպէս նաեւ մինչեւ 1904 յուլիս 16 տոկոսին նախկին b. c. եւ d. սէրիներու արժեթուղթերը ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ յիշեալ թուականէն սկսեալ փոխանակուելու համար իրենց պիտի յանձնուին վերջնական արժեթուղթերը՝ ՕՍՄ. ԿԱՅՍԸՐՈՒԹԵԱՆ ՄԻԱՑԵԱԼ ՓՈԽԱՌԵԱԼ ՊԱՐՏՔԻ ՊԱՐՏԱՏՈՒՂԹԵՐԸ, որոնք իրենց հետ պիտի ունենան կտրօնի թերթը հետեւեալ պայմաններու մէջ.

1. Առանց ծախքի եւ բուն գինովը առժամեայ պարտաթուղթերուն համար (scrip)։
2. Առանց ծախքի եւ զեղչուած փոխարժէքի գինովը՝ b. c. եւ d. սէրիներու արժեթուղթերուն համար, ըստ 1299 Մուհարրէմի 28 (8/20 դեկտեմբեր 1881) կայս. հրովարտակին յարակից հրամանագրին Բ. յօդուածին, որոշուած համեմատութեանց համաձայն։

Այն հաստատութիւնները որոնք հրապարակ հանած են առժամեայ արժեթուղթերը (scrip) զանոնք պիտի փոխանակեն Օսմ. Կայսրութեան Միացեալ փոխառեալ պարտքի արժեթուղթերուն հետ, որոնք պիտի յանձնուին առանց ծախքի եւ դրոշմովը այն երկրին ուր տեղի պիտի ունենայ փոխանակութիւնը։ Նախորդ Սէրիներու արժեթուղթերը պիտի կրնան փոխանակուիլ վերջնական արժեթուղթերուն հետ, այդ փոխանակութիւնը կատարելու պաշտօն ունեցող սոյն հաստատութեան կողմէ. անշուշտ իւրաքանչիւր կիշէին մէջ պիտի ընդունուին միայն այն արժեթուղթերը որոնք դրոշմը կը կրեն այն երկրին ուր պիտի կատարուի փոխանակութիւնը։ Այս ամէնէն զատ, հին արժեթուղթերու b. c. եւ d. սէրիներու ճզմման եւ փոխանակութեան ինչպէս նաեւ առժամեայ արժեթուղթերու (scrip) ճզմման եւ փոխանակութեան համար յանձնումը պիտի կատարուի 1904 յուլիս 16էն սկսեալ, հետեւեալ հաստատութեանց մէջ.—

Կ. ՊՈԼԻՍ, Օսմ. Կայս. Պանքան։

ԱՄՍԹԵՐՏԱՄ, Ամսթէրտամի պանքան եւ Բարիզի եւ Հոլանտական պանքան։

ՊՐԻՒՍԷԼ՝ Պրիւսէլի պանքան։

ԱՆՎԷՐՍ՝ Բարիզի եւ Հոլանտական պանքան եւ Անվէրսի կեդր. պանքան։

ՊԵՐԼԻՆ՝ Պլայխրօտէր պանքան եւ Տօյչէ Պանքը։

ՖՐԱՆՔՖՈՐԹ՝ (Մայնի վրայ) Պէթման եղբարց դրամատունը եւ Տօյչէ պանքը։

ԼՈՆՏՈՆ՝ Օսմ. Պանքան եւ օտար արժետէրերու խորհուրդը։

ՓԱՐԻԶ՝ Օսմ. Պանքան, Քօնթուար Նասիոնալ տ'Էսքօնթ տը Բարի, Քրէտի Լիոնէ, Քրէտի Ինտիւսթրիէլ է Գօմէրսիալ, Ֆրանսայի վաճառականութեան եւ ճարտարարուեստին զարգացման նպաստելու համար կազմուած ընդհ. Ընկերութիւնը, Քրէտի Լիոնէն, Բարիզի եւ Հոլանտայի պանքան, վաճառականութեան եւ ճարտարարուեստի Ֆրանսա. պանքան։

ՀՌՈՄ՝ Պանքա տ'Իթալիա, Պանքա Գօմմէրչիալէ Իթալիանա։

ՎԻԷՆՆԱ՝ Սօսիէթէ Ի. եւ Ռ. Բրիվիլէժիէ Օթրիշիէն տը Քրէտի բուռ լը Գօմէրս է լ'Էնտիւսթրի, Սօսիէթէ Ժէնէրալ Ի. եւ Ռ. Բրիվիլէժիէ տիւ Քրէտի Ֆօնսիէ տ'Օթրիշ եւ Անգլօ-աւստրիական պանքան։ Արժեթուղթի տէրերը կրնան այս կիշէներէն հայթայթել առժամեայ արժեթուղթերու փոխանակութեան համար պէտք եղած տպագրուած ծանուցագրերը եւ ամէն դիւրութիւն պիտի գտնեն նախկին արժեթուղթերու փոխանակման վերաբերող՝ իրենց իրաւունք ունեցած կտրոններուն կարգադրման։ Յանձնողներուն պիտի տրուի ոչ-փոխանցելի ընկալագիր մը, որ կը ցուցնէ նոր արժեթուղթերու յանձնման թուականը։ Այլեւայլ քաղաքներու հաստատութիւններուն կողմէ եղած փոխանակման գործողութիւնները պիտի դադրին, բացի Կ. Պոլսէ, 1905 մարտ 30/13ին։ Այս թուականէն սկսեալ այս գործը պիտի կեդրոնանայ Կ. Պոլիս Օսմ. Պանքային մէջ արժետէրերուն ծախքով։ Այսպէսով ի փոխարէն յանձնուած նոր արժեթուղթերը օտար դրոշմ չպիտի կրեն։

Կ. Պոլիս, 15 յունիս 1904 4-8

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

Յունաստանի ազգ. Պանքային 1880ի 3% պարտաթուղթերուն 1904 յուլիս 1ին տեղի ունենալիք վիճակահանութեան առթիւ, Օսմ. Կայս. Պանքան կը ծանուցանէ թէ Ղալաթիոյ իր կեդրոնատեղին եւ Բերայի մասնաճիւղը կ'ապահովագրեն վերոյիշեալ պարտաթուղթերը, անոնց 400 ֆր. ամորթիզմանը շահելու պարագային՝ բուն գինով վճարման համար։

13 յունիս 1904 3—5

ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ 1852
Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ–ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
366 ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 366
ԽԱՆԻ ԴԻՐԵՃՔՐՈՒՑԵԱՆ ՎՐԱՅԻ ՅԱՐԿԸ
([illegible] դիմաց)

Նուրբ, ճաշակաւոր եւ դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստուին, յոր եւ նման բնականին, դէմքի ճշմարտութիւն, ըստ տարիքի, ծամծմութիւն, եւ ազատ արտասանութիւն։ Ինչպէս նաեւ կատարեալ աղօթեւեալ ակռաներու միջոցաւ առանց ցաւի ատամնահանութիւն։

Ձմեռը՝ կիրակի օրերն ալ, (մինչեւ կէսօր) Ամառը՝ նաեւ ամէն օր, (մինչեւ կէս գիշեր) Հիւանդ կ'ընդունին։

ԱՊԱՌԻԿ ՀԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՄԷՐԹԷՊԱՆԻ ՓՈՂՈՑ, ԹԻՒ 16,
ԻԶԶԷԹ ՓԱՇԱ ԽԱՆԻՆ ՔՈՎ, ԿԱԼԱԹԱ

Յարգոյ հասարակութեան կը ծանուցուի թէ սոյն վաճառատունը կը ծախէ Գլերպէլի գործեր, թիւլէ ընտիր վարագոյրներ, այլ եւ այլ տեսակ քօթնիներ, կարասիներու յարդարման յատուկ կերպասներ՝ բազմագէէ, բաւրդէ, մնարքօէ, նաեւ հոյլեքներ, քօնսօլներ, պիւֆէներ, մահճակալներ, աթոռներ, նկարներ, պատի ժամացոյցներ, եւն.։ Բոլոր այս ապրանքները կը ծախուին շատ չափաւոր պայմաններով։ Վաճառատունը իր յաճախորդներուն տրամադրութեան տակ կը դնէ սալոնի, ննջասենեակի եւ ճաշասրահի ամբողջական կարասիներ։ Օթեցորդութեան առաջնակարգ տուներ վարած օթեցարար մը պատրաստ կը գտնուի վաճառատան մէջ, կարասիներու յարդարման աշխատութիւններ կատարելու համար։

ԱՄՍԱԿԱՆ ՎՃԱՐՈՒՄՆԵՐ
ՀԱՍՏԱՏ ԳԻՆԵՐ

ԹԵՐՁԻ
Օ. ՍԱՐԲԵԱՆ

Պէյ Օղլունտա Ճատտէի Քէպիրտէ Ֆրանսըզ էֆէնտիքեանէսի գարշըսընտա 170 նումերօլու մաղազասընտա։

Պու քերրէ Եվրոպատան սօն մօտա էնվայի Ֆրանսըզ վէ Ինկիլիզ գումաշլարը ճէլպ իթմիշ օլտուղընտան վէ ղայէթ ահուն ֆիյաթլա էյլիյէ իմալ օլունտուղընտան բէյանը մուհթէրէմէ իլան օլունուր։

ԻԼԱՆ

(Խազինէի Խասսաի Շահանէ)

Խազինէի Խասսէի Շահանէյէ մուստաթաս օլունանտաք լէվհա պոյլը վէ լաճիվէրտ Թիրէլի չաւուշ իլէ Ֆէս մաբեակլու, էչնէսի Նալլըպուրիլէ, Թէնէքէ էտէվաթը, քիւֆէ վէ սանտալիէ վէ սաիրէ ֆիւրուհթէն մունտագասընա պաղլանմա[illegible] տըղընտան վէ էշեա մէզքիւրէ մաղազա պու[illegible] մինին օնպէշինճի բազար իրթէսի կիւնիւ էհալէի գաթիէսի իճրա գըլընաճաղընտան իթթալէ թալիպ օլանլարըն թէէմինաթ աքչէսինի վէ եա միւթէպէր պանքա քէֆալէթնամէսինի միւսթէսհիպէն նհարէսինի իլէ պիլայն հազինէի խասսէի Շահանէյէ մուրաճաաթլարը իլան օլունուր։

Ֆի 10 Հազիրան 320 2-3

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՔԱՐՄԷԼ ՕՐԻԱՆԹԱԼ
ԲՆԱԿԱՆ ԳԻՆԻ ԵՒ ԳՈՆԵԱՔ
ՌԻՇՈՆ ԼԸ ՍԻՈՆԻ (ՊԱՂԵՍՏԻՆ) մեծ մառաններէն
Վարշաւիոյ կայսերական բժշկական ժողովոյ տարրալուծմամբ

ՈՍԿԻ ՇՔԱԴՐԱՄ, ՓԱՐԻԶ 1900

1903 յունուար 2ին, այցելելով Քարմէլ Օրիանթալի մառանները որ կը պարունակէին 600 տակառ եւ 49,000 շիշ ։ Մեր անձնական քննութեամբ, տակառներէն 26 եւ շիշերէն 24 նմոյշ առինք որոնց տարրալուծումը հաստատեց թէ Քարմէլի գինիները քիմիական բաղադրութենէ զուրկ
ԲՆԱԿԱՆ, ԶՕՐԱՑՈՒՑԻՉ ԵՒ ՍՆՈՒՑԻՉ ԵՆ
Բարիզի բժշկական Ֆագիւլթէին բրոֆէսէօր Ա. ՌՈՒՇԷԻ, Պորտոյի գիտութեանց ֆագիւլթէին բրոֆէսէօր ԿԱՅՈՆԻ, Համպուրկի քաղաքապետութեան երդուեալ քիմիագէտ Ս. ԼԸՆՈՐԻ, Ս. Բեդերպուրկի կայսերական համալսարանին բրոֆէսէօր Ա. ԲԷԼԻ եւ Օտեսայի կայսերական համալսարանին բրոֆէսէօր Ա. ՎԵՐԻԿՈՅԻ կողմէ տարրալուծուած

(ՎԱՃԱՌԱՆԻՇ)

ԿԸ ՎԱՃԱՌՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՂ ։ Գրասենեակ եւ մթերանոց. ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՔԱՐԱՔԻՕՅ, ՍԻԹԷ ՖՐԱՆՍԷԶ թիւ 145—147
Շիշերուն եւ խցանի քաբսիւլներուն վրայ պահանջել գործարանին վաճառանիշը որ կը կրէ Քարմէլ Օրիանթալ Ընկ. բառերը

ՄԻՒՉՈՒԱԼ ԼԱՅՖ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ՆԻՒ ԵՈՐՔԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1843ին
Պահեստի գումար ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՐ 981 ՄԻԼԻՈՆ 518.483.24 Ֆրանք
Ապահովագրական ամէն կարելի դրութիւնները կը գործադրէ. խառն ապահովագրութիւն, ամբողջ կեանք վաւերական դրամագլուխ, ցմահ եկամուտ, եւայլն

Միւչուալ Լայֆի սակագինը եւ ապահովագրութեան զանազան դրութիւնները չուսումնասիրած մի ապահովագրուիք. — Առատաձեռն պայմաններ, վճարմանց դիւրութիւնք ։ Տեղեկութեանց համար դիմել առ Պ. Ֆ. ՀԷՌ, ընդհանուր գործակալ, Խնայէթ խանի դէմը, Վոյվոտա խան, Ղալաթիա, Կ. Պոլիս ։ 579

ՏՈՔԹ. Բ. ԷՄԻՐԶԷ

Տոքթ. Բ. Էմիրզէ, որ իր բժշկական ուսումը կատարելագործած է Բարիզի մէջ եւ 15 տարիէ ի վեր մեծ փորձառութիւն ցուցած է, այժմ հաստատուած է, Բերա Պէյօղլու Բարմագ Գաբու, թիւ 16. Մասնագէտ է մանկաբարձութեան եւ կանացի հիւանդութեանց եւ ասոնցմէ զատ նորագոյն մեթոտներով կը բուժէ ջղային եւ հոգեկան ամէն կարգի հիւանդութիւններ, ինչպէս նաեւ արգանդախցաւութենէ (hystérie) առաջ եկած հիւանդութիւնները, մասնակի անդամալուծութիւն եւ կարկամութիւն եւայլն ։ Ասկէ զատ, ասկարի եւ սովորական խոցը (օրըսնա), առանց գործողութեան նոր դրութեամբ մը կը դարմանէ, տեղը առանց յայտնի ընելու ։ Տր. Էմիրզէ էֆ. կը գտնուի, Բերա Պէյօղլու Բարմագ Գաբու, թիւ 16 տան մէջ, ուր կիրակիէն զատ ամէն օր կէսօրէն յետոյ ժամը 1էն մինչեւ 4 հիւանդ կ'ընդունի, եւ սուրբ օրերն ալ ձրիաբար կը դարմանէ հիւանդները ։ 3—25

Լ'ԻՒՐՊԷՆ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ
Հաստատուած 1838ին

Դրամագլուխ եւ պահեստի գումար ընդ.
76 միլիոն ֆրանք
Կեդրոնական վարչութիւն Բարիզ, Բէլէթիյէ փողոց թիւ 8 և 10
—o—
Գործակալութիւն Կ. Պոլսոյ Ղալաթիա Վոյվոտա, Լօրանտօ խան ։ Դրամատուն Ընկերութեան, բոլոր Թուրքիոյ համար, Քրէտի Լիօնէ ։

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
Ուրբ ամիսը երկու անգամ կը բանեցնէ Լիվերպուլի եւ Ամերիկայի միջեւ

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Իվէրնիա	13900	Սիլվանիա	5598
Սաքսոնիա	13900	Փանոնիա	4341
Լուքանիա	12950	Վէրիա	3229
Գամբանիա	12950	Բավիա	2945
Ուլթոնիա	8845	Թիրիա	2936
Ումպրիա	8128	Սիբրիա	2935
Էթրուրիա	8120	Սամարիա	2558
Սէրվիա	7392	Ալեբբօ	218
Օրանիա	7269	Շէրպուրգ	16

Դիմել առ ԺՈԼԻ և ՍԻԿԸՐ Joly et Seagor
Մէյմանէթլի խան, թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա, Քարա Մուսթաֆա փողոց ։ 255

LE PHENIX AUTRICHIEN
ՖԷՆԻՔՍ ՕԹՐԻՇԻԷՆ
ԿԱՅՍ. ԹԱԳ. ԱՌԱՆՁՆԱՇՆՈՐՀԵԱԼ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Հիմնուած 1860ին Վիէննայի մէջ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ ԵՒ ՊԱՀԵՍՏԻ ԳՈՒՄԱՐ
Հրդեհի ճիւղ 17,000,000 Ֆր. Կեանքի ճիւղ 31,008,000 Ֆր. Ծովային ճիւղ 15,264,915 Ֆր.
ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆՆ Է, Կ. ՊՈԼԻՍ, ՔՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ
Գրասենեակները, Կ. Պոլիս, Համօբուլօ խան, 52—56.
Լիազօր Ներկայացուցիչ
Գ. ՖԷՐԱՏԵԱՆ
745
Ծանօթ. — Գաւառներու մէջ լուրջ և գործունեայ գործակալներ կ'ընդունուին ։

Զ. Տ. ԲԱՐԱՍՔԵՎԱՅԻՏԻՍ
ԶԷՅԹՈՒՆ ԵԱՂԼԱՐ ՈՒԷ ՍԱՊՈՆԼԱՐ
Տեքօսը՝ Կալաթասա Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ն. 60

Պիր թագըմ մէվատտը մուզըրրէյի հավի օլմեան սաֆի վէ խալիս զէյթին եաղը իլէ սապօն պուլմագ արզուսընտա օլանլար՝ անճագ մըզգիւր աքիյա միւրաճաաթ էթմէլի տիրլէր. Մըզգիւր մաղազա մահսուլաթըն հասըլ օլտուղու մահալլէր իլէ տօղրուտան տօղրուեա մի սուրէթտէ միւնասէպէթտէ պուլունտուղունտան, զէյթին եաղը իլէ սապօնլարըն էն ալէլա ճինսլէրինտէն օլտուղունը թէմին էտէր, վէ ֆիաթլարը տախի պէլլի օլունուր ։

ՖԻՑԱԹ.—	Էն ալէլա Այվալըգ եաղը	գըյէսի	6-20
	Էտրէմիտ վէ Միթիլի	»	6
	Կիրիտ սապօնը	»	3-30
	Այվալըգ վէ Միթիլի սապօնը	»	3-20
	Միթիլի իքինճի նէվ	»	3-10

Քիլիսէ, մէքթէպ վէ սաիր միւէսսէսաթը խայրիյէյէ տէրհալ տէնզիլաթ օլունուր, 100 ղրշ.տան զիյատէ մալ իշթիրա էտէնլէրէ պիլա մասրաֆ նագլիյէ խանէլէրինէ թէսլիմ օլունուր. Վալիա միւշթէրի մէմնուն գալմազ իսէ՝ կէօնտէրիլէն մալ հէման կէրի ալընըր. Փիրագէնտէ օլարագ մալլարը մէվատտը մուզըրրէյի հավի օլմեան 100 լիրա միւքաֆաթ վէրիլիր. Մաղազանըն Կալաթաթա Քիւչիւք Միլլէթ խանըտա 34 նումէրօլը տիւքքեանտա պուլունտուղու իլան օլունուր ։ 12—30

ԲԱՂԴԱՒՈՐ ՄԱՅՐ ՄԸ

Նիհար, աղքատ, վատոյժ, հիւանդկախ տղաքը երբեք չէի սիրեր, միշտ կը փափաքէի զիրենք, Թոմպուլ, զուարթ, կայտառ տղաք մեծցնել ։ Կատարելապէս համոզուած էի որ տղայական ուժեղ, կայտառ և կորովի զաւակներու արժանանալու և զանոնք ամէն կարգի հիւանդութեանց դէմ պաշտպանելու համար, անհրաժեշտ էր տղայ հասակէն ուշադրութիւն ընել անոնց սնունդին ։ Հետեւաբար, երբ մեր անդրանիկ զաւակը լոյս աշխարհ եկաւ, հետամուտ եղայ ամէնէն լաւ սնունդը տալ անոր և բժշկի մը յանձնարարութեամբ սկսայ ՖՈՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌով սնուցանել զայն ։

Տղեկը մեծ ախորժով կ'ուտէր այս ՖՈՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌը և քանի ուտէր կը գիրնար, կ'ուժովնար ու կը կայտառնար ։ Այսպէս քանի մը ամիս անցնելէ վերջ, երբ ակռայ հանելու ժամանակը եկաւ, սկսանք մտահոգ ըլլալ, կարծելով որ մեր զաւակն ալ ուրիշ տղոց յատուկ ակռայ հանելու ցաւերն ու փորձանքները պիտի ունենայ, սակայն տղեկը առանց ոևէ հիւանդութեան ակռան հանեց, խաղալով ցատկելով և չարունակ աճիլ ու զօրանալ ։

ՖՈՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌով հինգ զաւակ մեծցուցի, երկուքը աղջիկ, երեքը մանչ, փառք Աստուծոյ ամէնքն ալ 25—30 տարեկան հասան առանց բնաւ հիւանդանալու և քաջողջ երիտասարդներ եղան. Հետեւաբար իմ սրտէ կը յանձնարարեմ մայրերուն որ ՖՈՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌով մեծցնեն իրենց զաւակները ։

Բարիզ Պօնաբարթ փողոց Թ. 17
ՄԱՐԿՐԻԹ ԺԱՆՆԻ

ՖՈՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌը կը ծախուի Կ. Պոլսոյ և գաւառներու մեծ դեղարաններու ու դեղի մթերանոցներուն մէջ ։ 15—26

ՌՕՍԻԱ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՅՍԵՐ 1881Ի ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆԵԱԼ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Բեդերսպուրկ

Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կը կատարէ ընդդէմ հրդեհի, ամէն տեսակ արկածներու, ճամբորդութեան պատահարներու, երկաթուղիի ու շոգենաւի մէջ, ապրանքներու փոխադրութեան ու նաւերու սառոյցէ խորտակուելու դէմ, ինչպէս նաեւ կեանքի վրայ, ամէն կարգի պայմաններով ։

Ընկերութեան դրամագլուխը, ամբողջապէս վճարուած	10,666,667 Ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար	122,000,000 »
Ապահովագրեալներուն վճարուած գումար	249,400,000 »
1901 տարուան մէջ գանձուած ապահովագին ու տոկոս	54,000,000 »

Ամէն տեսակ տեղեկութեանց համար դիմել
Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին, Ագարեան խան, Վօյվօտա, Ղալաթիա ։
Տնօրէն, Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին՝ Ա. ՀԻՒՐՄԻՒԶ 524

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Ընդմէջ Հըլի Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	1069	Գոմօ	1497	Կոզօ	[illegible]	Մանօ	724	Ռոզարիօ	188
Ալեբօ	3607	Գոնկօ	1906	Կրոտնօ	[illegible]	Մարէնկօ	[illegible]	Սաֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Գորսօ	895	Հիրօ	775	Մարթէլլօ	[illegible]	Սէրպօ	1735
Արիոսթօ	2277	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1581	Մէրքուր	[illegible]	Սիլվիօ	1193
Պասանօ	1822	Տոմինօ	957	[illegible]	[illegible]	Միլ	[illegible]	Սորբօ	1203
Պորտոֆինօ	1264	Տորօ	2383	Հորաթիօ	[illegible]	Մոնթէպէլլօ	1735	Թասսօ	1323
Պրավօ	1076	Տրակօ	1713	Հումպէր	595	Մուրիլլօ	[illegible]	Թ. Ուիլսըն	[illegible]
Պրիւնօ	841	[illegible]	[illegible]	Իակ	2354	Նիլօ	1033	Թորօնթօ	3327
Բըֆֆալօ	[illegible]	Էպրօ	[illegible]	Իտալօ	[illegible]	Օհիօ	[illegible]	Թոլէտօ	1470
Զէլրօ	1371	Էլտորատօ	1520	Ճիւնօ	1080	Օթէլլօ	4036	[illegible]	[illegible]
Գայիրօ	1837	[illegible]	[illegible]	Քէսօ	1053	Օրլանտօ	[illegible]	Ուրպինօ	2429
Գամէօ	1244	Ֆիտօ	[illegible]	Քոլբինօ	[illegible]	Բոլէրմօ	[illegible]	Վասօ	1911
Դագօ	1094	Ֆինլանտ	1828	Քովնօ	[illegible]	Բոլօ	510	Վոլօ	1289
Զիբրա	2739	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1083	Ռիալթօ	[illegible]	Վոլթուրն.	2396
[illegible]	[illegible]	Ֆրանչիսքօ	[illegible]	[illegible]	2272	Ռինալտօ	1663	Զէթօ	[illegible]
Քլիօ	[illegible]	[illegible]	306	Լիվոռնօ	[illegible]	Ռոլլօ	1613	Զէրօ	120
Գոլորատօ	[illegible]	Կիկանօ	1143	Լոռէնցօ	3191	Ռոմէօ	1789		

Ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած է ։
Միխաso չոգենաւը, նաւապետ Թոբը ։
Ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս կը սպասուի ։
Ալեքօ չոգենաւը, նաւապետ Հիք, ամսոյս 30ին ։
Դիմել առ Գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՐԻՔՕՏ
Թիւ 22—24, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա 377

ՀԱՋԱՅՈՂՆԵՐՈՒՆ
ԽԱՅԾՂԱՆ ՀԱԳԳԸ ԷՔՐԷՄ

Խայծղանի այս ջուրը ամէն կերպով գերազանց է Եւրոպայէ բերուած կարգ մը նոյն կարգի ջուրերէ, որոնց բաղադրութիւնը յայտնի չէ, եւ որոնց համար այնքան չինծու գովեստներ կը կարդացուին ։ Հագգը Էքրէմ խայծղանը ազգ. եւ օտար բժիշկներու գնահատմանը եւ առողջապահական Խորհուրդին արտօնութեանը արժանացած է ։ Անոր գործածութիւնը բնաւ ստամոքսի խանգարում առաջ չի բերեր, ինչպէս կ'ընեն խայծղանի միւս ջուրերը ։ Խիստ օգտակար է հազի, ցնցղատապի, կուրծքի հարբուխներու, ինֆլուէնցայի եւ թոքախտի առաջին շրջաններուն ։ Կը գտնուի առաջնակարգ վաճառատուններու եւ դեղարաններու մէջ ։ Գինն է հինգ ղրուշ ։ 13—80

COMP RUSS
Navigation à Vapeur et de Commerce
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան երթեւեկութիւններ
Յուլիս
Գշ. 8/21 Սեվաստոպոլ ժամը 10ին առաւօտ
Տարտանէլ, Միտիլլի, Իզմիր, Քիոս, Թարապլուս-Շամ, Պէյրութ, Եաֆա, Բոր-Սայիտ, Աղեքսանդրիա ժամը 4ին իրիկուն ։
Ե. 10/23 Օտեսա ժամը 10ին առաւօտ ։
Ուրբ. 12/25 Մէթէլիս, Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին առաւօտ ։
Օտեսա ժամը 2ին իրիկուն ։

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ
Ն. ՔՈՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.
[illegible]
Յուլիս 28ին Անատոլի, Մարսիլիայէն ։
Օգոստ. 4ին Մինկրէլի, Սեւ Ծովէն ։
[illegible]
Յուլիս 28ին Անատոլի. Սամսոն, Տրապիզոն, Պաթում եւ Նովորոսիսք ։
Յուլիս 5ին Մինկրէլի. ուղ. Մարսիլիա ։
Ա. կարգ Բարիզի համար 200 ֆր.
» » Մարսիլիայ » 160 »
Բ. » Բարիզի » 150 »
» » Մարսիլիայ » 120 »
Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին՝ Թօփհանէ քարափին վրայ ։
515 Թ. ՌԸԳՈՒԼ

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ԽՈՒՍՈՒՆԵԱՆ

ԲԻԷՐ ՏԸ ՔՈՒՐՍԷԼ

ԲԱՐԻԶԻ ԳՈՐԾՍԻՒՈՐՈՒՀԻՆԵՐԸ

ՄԵԾ ՈՒ ԱՆՏԻՊ ՎԷՊ

ԵՐՐՈՐԴ ՄԱՍ

Ն.

«ԱՆԳԼՈՒՀԻ»Ն

Խանդավառութիւնը գերագրգռուած էր ։ Արդէն իսկ ճիչեր, շշուկներ կը բարձրանային այդ հոծ ու բազմաթիւ ամբոխին մէջէն, սպառնալով այն ահռելի աղմուկին, որ քիչ յետոյ պիտի պայթէր արշաւին ատեն ։

Բարիզ-Նանթ մեծ արշաւին ժամանման կը սպասէին ։

Յանկարծ մետաղէ սրափողի մը սուր ձայնը լսուեցաւ ընդարձակ կրկէսին մէջ ։

Ընդհուպ, աչքառու լռութիւն մը յաջորդեց խլացուցիչ աղմուկին, որ ամէն կողմերէ կը բարձրանար, եւ ամենուն աչքերը յառեցան բացօթեայ մեծ դրան վրայ ։ Ոստիկանութեան պաշտօնեաները մէկդի քաշուած էին, ճամբայ տալու համար քիչ մը յետոյ յաղթական ներս մտնողին ։

Ցեխով ծածկուած, անճանաչելի, արշաւողը երեւան եկաւ եւ կրկէսին մէջ կանոնական շրջանը կատարեց, որ վերջնապէս կ'ապահովէր յաղթանակը ։

Խնդիրը ուժարեկ էր ալ եւս ։ Երբ արշաւի մասնակցողներուն յատկացուած տեղը հասաւ եւ մրցումը կազմակերպողները վար իջեցին զայն հեծելանիւէն, մարդկային ծուէն մը եղած էր, անձեւ ու անանուն, գրեթէ անկենդան. ինքզինքը կորսնցնելով՝ իր կուսակիցներուն գիրկը ինկաւ, որոնք շահուած գրաւներէն եւ կուլ տրուած առատ ոգելից ըմպելիներէն գրգռուած՝ ուրախ տրամադրութեան մէջ կը գտնուէին ։

Ներկաներուն խանդավառութիւնը չէր դադրեր ալ եւս ։ Կատաղի կեցցէներու եւ մռնչիւններու որոտում մըն էր պայթածը ։

Երբ երկրորդ հեծելանուորդը երեւցաւ, միեւնոյն ցեխոտած ու անզգայ վիճակին մէջ, մխիթարական ցոյցեր եղան հանդիսականներուն կողմէ ։

Կարճատեւ հանդարտութիւն մը յաջորդեց փոթորիկին, եւ յաղթական ախոյեանները ալ աւելի յարգանքներու արժանացան ։

Բայց աղմուկը վերսկսաւ, նոյնքան ուժգնութեամբ, երբ արշաւին մէջ անմրցելի համարուած հեծելանուորդը երեւան եկաւ ։ Տասերկուերորդը հանդիսացած էր ։

Իր ժամանումը ողջունեցաւ հայհոյութիւններով եւ սուլումներով, մարդկային երեք շարքի կողմէ. ամէնէն աղուոր նախատինքները ձաղկեցին հեծելանուորդը, երբ կ'անցնէր պատնէշներու առջեւէն, որովհետեւ շատ դրամ կորսնցնել տուած էր իր անհամար կուսակիցներուն ։

Խեղճ մարդը կախաղան գացող դատապարտեալի մը անշարժ ու անտանելի երեւոյթը ունէր, այնքան յոգնած էր որ կարծես թէ անիւի իւրաքանչիւր դարձին վար պիտի իյնար ։

Նախատական եւ ողիտաբեր յորձանումներէ կը վախնար. այնպէս որ իր մռայլ աչքերուն մէջ ուրախութեան շող մը փայլեցաւ, երբ յաջողեցաւ վերապահնել ցանկէն անցնիլ ։

Ցնծոյ արագութեան նոր մրցում մըն ալ կատարուեցաւ, ինչ որ նոր զուարճութիւն մը տուեց սբորթի սիրահարներուն ։

Ամրան պայծառ արեւը կը լուսաւորէր երփներանգ մայլօները, մրցակիցներուն մկանունքները ցայտեցնելով եւ պայծառացնելով իրենց բիրտ դէմքերը ։

Մրցումը վերջանալուն, ներկաները խանդավառ ցոյցեր կ'ընէին յաղթականին, որ մեր ընթերցողներուն ծանօթ Ժիւլն էր ։

Սակայն Ժիւլն ո՛չ այնքան զօրաւոր եւ ոչ ալ այնքան քաջասիրտ էր. հնարք մը բանեցուցած էր իր մրցակիցներուն հանդէպ. վերջին շրջանին՝ երկու անկումներէ օգուտ քաղած էր, այն պահուն երբ յոյս չունէր նոյնիսկ երրորդ հանդիսանալու ։

Ճարտարօրէն օգտուելով երկու արշաւողներու միջեւ պատահած ընդհարումէ մը, աննկարագրելի թոհուբոհի մը մէջ յաջողած էր կէս անիւի առաւելութիւն մը շահիլ ։

Սաստկագին ծափահարութիւններով ընդունուեցաւ Ժիւլայի յաղթանակը, մինչ այս վերջինը արշաւին մասնակցողներու վայրը կը հասնէր ։

Անյագօրէն զինքը դիտող հանդիսականներուն մէջ կար վայելուչ եւ չափաւոր արդուզարդով կին մը, որ արտեւանունքներուն փակցուցած դիտակը, շատ կը շահագրգռուէր մրցումի իրադարձութիւններուն ։ Այդ կնոջ զգեստին կարուածքը ճարտար Նորթիկի մը ձեռքէն ելած երեւոյթ ունէր ։

Միոզոթիններով ծածկուած գլխարկին վրայ կապուած էր ճերմակ ժանեակէ քօղ մը, որ դիմակի մը պէս երեսին անցուած, անճանաչելի կը դարձնէր զայն, նոյնիսկ ամէնէն մօտը գտնուողներուն ։

Իր դիտակը յառած էր գեղադէմ Ժիւլայի վրայ, հրապուրուած անոր հեզնական ժպիտէն, որ կը հակադէր արշաւի մասնակցողներու անբանացած ու բիրտ դէմքին հետ, մանաւանդ այն պահուն երբ վերջնական ճիգը կը կատարէն, յաղթական հանդիսանալու համար մրցումին մէջ ։

Ժանեակէ ճերմակ քօղին տակ, շող մը փայլած էր անծանօթ կնոջ սեւ աչքերուն մէջ ։ Այդ պահուն, իր ետին, օթեակներէն մէկուն մէջէն, ուր կը գտնուէին Վիեննայ փողոցը հաստատուած զբօսարանի մը յաճախորդ քանի մը կիներ, անծանօթուհին լսեց համոզումով ըսուած այս խօսքը, Սքալայի մէկ երգչուհիին՝ Օրէթ տը Պրէթինիի կողմէ, որ համբաւաւոր էր իր սրտի արշաւոց խնդիրներուն համար ։

— Այդ Ժիւլը սպանեցուցիչ կը գտնամ ։ Պէտք է որ հետը տեսնուիմ անպատճառ ։

Արշաւողներու յատուկ վայրին մէջ աննկարագրելի երթեւեկ ու իրարանցում մը կար ։ Մրցակիցները իրենց խցիկներուն դրան վրայ կեցած, կը հագուէին կամ կը հանուէին, ծխելով ու շաղակրատելով ։

Ժիւլ ինքզինքը յանձնեց երկու մարձողներու խնամքին, որոնք լայն տախտակի մը վրայ տարածեցին զայն եւ սկսան ալքոլով լաւ մը շփել ։

Մարձողներու ձեռքէն ազատելէ յետոյ, յոգնութեան ո եւ է հետք չէր մնացած Ժիւլի վրայ ։

Այս վերջինը սկսաւ հագուիլ, իր մրցակիցներուն հետ խօսելով, որոնք նախանձէ դրդուած, Ժիւլի հետ կ'իյնային վերջին փորձն ալ կատարուելու վրայ էր. օրը իրիկուն կ'ըլլար ։

— Քիչ յետոյ Ավընըրի խմբագրատունը իրար պիտի գտնենք, մանիլլի համար, այնպէս չէ՞, ըսաւ Galchett, արթուն դէմքով արշաւող մը, որ Մոնբարնասի ծառուղիին մէջ աշխարհ եկած էր, անգլիացուցած էր իր Galuchet անունը, մէկ գիր մը պակսեցնելով անոր մէջէն եւ ուրիշ մը աւելցնելով ։

— Միայն թէ իր սիրուհիներէն մէկը գայ մեզ զրկել գեղադէմ Ժիւլայի ընկերութենէն, դիտել տուաւ յաղթանդամ Լանարի, գինեվաճառի քովնախկին պաշտօնեայ եւ լաւ արշաւող ։

Ժիւլ ապահովցուց իր ընկերները, մեղկօրէն յայտարարելով.

— Մի՛ վախնաք այդ մասին ։ Ա՛լ կը սկսիմ ձանձրանալ կիներէն, ինչպէս կը տեսնէք... Անոնք շատ ...

Փոքր սեւամորթի մը մուտքը, որ սարդի բաճկոն հագած, ընդմիջեց հաւատոյ այն դաւանութիւնը, որ խոնջէնք մը դրոշմած էր Ժիւլայի դէմքին վրայ ։

Ձեռքը բռնած էր թուղթ մը, որ տպագրուած նամակագլուխէն դատելով, պիւֆէէն առնուած թուղթի մը վրայ գրուած ըլլալու երեւոյթ ունէր ։

Մելանը թարմ էր, եւ նամակը բերուած ատեն գիրերէն մէկ քանին աւրուած էին ։

(Շարունակելի)